

BUDAPESTI FINNUGOR FÜZETEK

20.

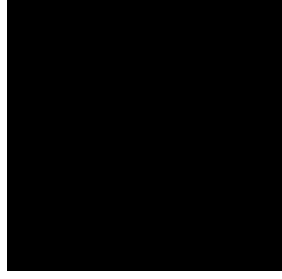
SZOFIA ONYINA

SZINJAI HANTI TÁRSALGÁSI SZÓTÁR

(nyelvtani vázlattal és szójegyzékkel)

A bevezetőt írta: Csepregi Márta

Szerkesztette: Ruttkay-Miklián Eszter

BUDAPEST, 2009

*

ISSN 1219–9249

ISBN 978-963-463-919-0

*

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	7
Hangtani vázlat.....	10
Nyelvtani táblázatok.....	22
Hanti–magyar társalgás.....	50
1. Уша ясэҥ, уйтангалса – Köszönés, ismerkedés.....	50
2. Ясэҥ – Nyelv.....	51
3. Нуплэг, рутлам – Életkor, rokonság.....	52
4. Хот – Ház.....	53
5. Анэг па лөгөгтэг – Édények és ételek.....	53
6. Лөггөл лапкайән – Élelmiszertöltet.....	55
7. Сөх лапкайән – Árúházban.....	56
8. Мойлөлөспайэгт – Ajándékok.....	56
9. Леккар хогн – Kórházban.....	57
10. Утөлөгтөги вер – Tanulás.....	58
11. Тац хотән йхты вер – Réntartás.....	59
12. Вой веллөслөги шири – Vadászat.....	61
13. Хүл веллөслөги шири – Halászati módok.....	62
14. Энэмты өгтөг – Növényvilág.....	63
15. Вошөн – A városban.....	64
16. Урокөн – Az órán.....	65
17. Турэм – Időjárás.....	65
Hanti–magyar szójegyzék.....	66
Magyar–hanti szójegyzék.....	80

Bevezető

A hanti nyelv a manysival és a magyarral együtt a finnugor nyelvcsalád ugor ágát alkotja. A hantik és a manysik (régében használatos nevükön osztják) kok és vogulok) földrajzi elhelyezkedésükből adódóan nyelvi és kulturális szempontból sokkal közelebb állnak egymáshoz, mint a magyarhoz, ezért őket összefoglaló néven – utalva lakóhelyükre – obi-ugoroknak hívjuk.

A hantik Oroszországban, Északnyugat-Szibériában, az Ob és mellékfolyói partján élnek. Lakóhelyük közigazgatásilag a Tyumenyi Területhez, ezen belül két autonóm körzethez tartozik. A 2002-es népszámlálás szerint lélekszámuk 28 678 fő, közülük 17 128-an laknak a Hanti–Manysi Autonóm Körzetben és 8760-an a Jamal-Nyenyec Autonóm Körzetben. A legkeletebbi hantik a Tomszki Területen élnek, 873-an, a legnagyobbak a Komi Köztársaságban, 88-an. Oroszország más területein összesen 1829 ember vallja magát hantinak. Az összes hantinak becslések szerint kevesebb, mint a fele, mintegy 47%-a beszéli anyanyelvét. A hantiul is tudók többsége nyilván kétnyelvű. Legközelebb az iskolába kerüléskor minden hanti megtanul oroszul, s idővel ez lesz a domináns nyelve, a hanti pedig a családi használatba szorul vissza.

A több mint félmillió négyzetkilométernyi hanti nyelvterületen több, egymástól hangtalanul, alaktalanul és szókincsben is jelentősen eltérő nyelvjárás alakult ki. Ezeket égtájak szerint északi, déli és keleti csoportra szokás osztani. Az északi nyelvjárás-terület az Ob torkolatától az Ob és az Irtis összefolyásáig terjed. Négy fő csoportja az Ob-torkolati (obdorszki), a berjzovi (szinjai, muzsi, suriskári), a kazimi (felső- és alsó-kazimi) és a serkáli, más néven közép-obi, több, mára már kiveszett alnyelvjárással. A déli nyelvjárások beszéltői feltehetőleg a 20. század közepére nyelvet cseréltek, tehát az Irtis és mellékfolyói, a Demjanka és a Konda mentén már nem lehet hanti szót hallani. A keleti nyelvjárásokat a középső Ob mellékfolyóinak mentén beszélik. Magának az Ob folyónak a partjáról a 20. század második felében történt nagyarányú ipari fejlődés következtében mára eltűntek a hanti nyelvű falvak. A keleti nyelvjárások főbb csoportjai: vah-i-vaszjugani, szurguti és szalimi. A hanti nyelvjárások részletes ismertetése olvasható többek között Honti László Chrestomathia Ostiatica című könyvében (Honti 1984).

A jelen társalgási szótárban bemutatandó nyelvváltozat a berjzovi – az Oroszországban szokásos felosztás szerint: suriskári – nyelvjárásnak a Szinja folyó mellékén beszélt változata. A Szinja az Ob bal oldali mellékfolyója. Az Urál hegységben ered, és Muzsától délre ömlik a Kis Obba.

Mivel a vidéket ásványkincsek híján elkertülte az iparosítás, a Szinja mentén megőrződött a hagyományos életmód, melynek alapja a halászat, a vadászat, a gyűjtögetés és a rénszarvas tartás. Változatlanul megmaradt a település-szerkezet is. A folyó mentén nyolc kisebb, néhány házból álló falu van, melyeknek lakosai azonos nemzetséghez tartoznak. A szinjaiak e házakat ősztől tavaszig lakják. Nyárra a rénszarvaspásztorok az Urál hegyésébe terelik csordáikat, a többiek pedig leköltöznek az Obra halászni. A központi falunak, Ovgortnak a lakossága mintegy 1500 fő, ebből 1200 hanti. A Szinjáról elszámzott hantik a legkülönfélébb szakmákban tevékenykednek. Több tudományos pályára kerültek, mint a mellékelt bibliográfiából is kiderül (Onyina 2003, Val'gamova 2003, Taligina 2004).

A szinjai nyelvjárást részletesen először Wolfgang Steinitz mutatta be (Steinitz 1939: 1–50), ugyanítt szövegeket is közölt (51–178). Később további szövegek is napvilágot láttak Steinitz hagyatékából (1989: 515–522). Steinitz nyelvtanán alapul Sz. Kispál Magdolna és F. Mészáros Henrietta nyelvtani vázlata is (1970). A szinjaihoz közeli muuzsi nyelvjárást Rédei Károly is tanulmányozta (Radanovics 1961).

Kiadványunk szerzője Szofia Onyina maga is szinjai hanti, Tiltim faluból származik, a Taliginok nemzetségből. Tiltim fontos hely a magyar tudománytörténet szempontjából is, hiszen Reguly Antal ezen a helyen keletet lát a Szinján 1844 szeptemberében. Szofia Onyina 2003-tól 2007-ig az ELTE Finnugor Tanszékén dolgozott anyanyelvi lektorként. Oktatómunkája során folyamatosan azzal szembesült, hogy anyanyelvjárási anyag nem állt rendelkezésre. Ebben a kiadványban amellet, hogy összeállított egy, az embelek közötti érintkezéshez szükséges társalgási anyagot, megalkotta nyelvjárási viszonylag következetes, fonematikus, cirillbetűs ábécéjét, és felvázolta a nyelvtani rendszerét is.

A jelen kiadvány elsősorban a – magyarországi és egyéb európai – finnugor nyelvek iránt érdeklődő diákok szakmai fejlődését szolgálja, de alapja lehet egy orosz földön megjelenendő, hanti–orosz nyelvvű hasonló kiadványnak is, mely egyaránt kielégítheti az orosz anyanyelvűek és a nyelvvűket visszatartani kívánó hantik érdeklődését. Szerzőnk jelenleg a hanti-manszjszki Jugor Egyetem tanára, s ottani munkájában is tapasztalja az értékes, tartalmas nyelvi anyagok szükségességét.

Szofia Onyina tananyagát fordítói és szerkesztői munkával Ruttkay-Miklós Eszter és jelen sorok írója tette a magyar olvasók számára elérhetővé. A hangfelvételek elkészítésében Kovács Zsófia és Molnár Zoltán

működött közre. Utóbbi köszönet illeti a kiadvány és a CD technikai szerkesztéséért is. A hangtani rész kidolgozásában értékes segítséget kaptunk Tólos Endrétől, amiért ezúton is köszönetet mondunk.

Csepregi Márta

A szinjai hanti nyelvet és kultúráját tárgyaló válogatott szakirodalom

- Vaulo, A. [Бауло, А.] (ed.) 2006: Сынская монография. Новосибирск. DEWOS: Steinitz, Wolfgang 1967–1993: Dialektologisches und etymologisches Wörterbuch der ostjakischen Sprache, 1–15. Lieferungen, Akademie Verlag, Berlin.
- Honti László 1984: Chrestomathia Ostiastica. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Onyina, Sz. V. [Онина С. В.] 2003: Отраслевая лексика хантыйского языка: словарный состав, связанный с оленеводством. Йошкар-Ола.
- Ovgort honlapja: www.admmuji.ru/sp/ovgort.php
- Radanovics (= Rédei) Károly 1961: Északi-osztyjak nyelvtan. Nyelvtudományi Értekezések 31. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Ruttkay-Miklós Eszter 2004a: A szinjai hantik rokonsági csoportjai. PhD értekezés. Kézirat. ELTE, Budapest.
- Ruttkay-Miklós Eszter 2004b: Testi-lelki rokonság: reinkarnáció a szinjai hantiknál. In: Borsos Balázs et al. (szerk.): Fehéren-feketén. Tanulmányok Sárkány Mihály tiszteletére. II. L'Harmattan. 357–383.
- Ruttkay-Miklós Eszter 2007: A szinjai hanti rokonsági terminológia. Nyelvtudományi Közlemények 104: 181–212.
- Steinitz, Wolfgang 1939–1941: Ostjakische Volksdichtung und Erzählungen aus zwei Dialekten I. Tartu, II. Stockholm. Reprint: Ostjakologische Arbeiten I–II. Akadémiai Kiadó, Budapest 1975–1976.
- Steinitz, Wolfgang 1989: Texte aus dem Nachlass. Ostjakologische Arbeiten III. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Sz. Kispál Magdolna – F. Mészáros Henrietta 1970: Északi osztyjak kresztomátia. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Taligina, N. M. [Талигина Н. М.] 2004: Обряды жизненного цикла у сынских хантов. Томск: изд-во Томского университета.
- Val'gamova, Sz. I. [Вальгамова С. И.] 2003: Глагольное словообразование в хантыйском языке. Йошкар-Ола.

Hangtani vázlat

A mássalhangzók rendszere

(a DEWOS-ban alkalmazott fonémajelöléssel)

	A	B	C	D	E	F
(a)	<i>p</i>	<i>t</i>	<i>(t)</i>	<i>t'</i>	<i>k</i>	
(b)	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>(n)</i>	<i>n'</i>	<i>ŋ</i>	
(c)		<i>s</i>	<i>š</i>	<i>ś</i>		
(d)			<i>čč</i>	<i>ćć</i>		
(e)	<i>w</i>			<i>j</i>		<i>ɣ</i>
(f)		<i>l, r</i>	<i>l</i>	<i>l'</i>		
*C		<i>l', r'</i>	<i>l'</i>			
C₁C₂	<i>mp</i>	<i>nt</i>	<i>nš</i>	<i>nś</i>	<i>ŋk</i>	<i>ŋɣ</i>

Megjegyzések:

- Az oszlopokban a hangok a képzés helye szerint különülnek el egymástól.
A: labiális, B: dentális, C: kakuminális, D: palatális, E: palatoveláris, F: veláris.
- A C oszlopban bizonytalan a *t* és az *n* megléte, valamint az *š*, a *ćć* és az *nš* kakuminális volta.
- A sorokban a hangok a képzés módja szerint különülnek el egymástól.
a: zárhang, b: nazális, c: szibiláns, d: affrikáta, e: egyéb réshang, f: likvida és tremuláns.
- Az affrikátákra a cirill helyesírásban nincs külön betűjel.
- A *C sorban szereplő zöngétlen likvida és tremuláns nem fonémák, hanem allofónok, melyek meghatározott hangtani környezetben jelennek meg (a szó végén kiesett *t* előtti helyzetben, valamint *s* előtt), de a helyesírásban külön betű jelöli őket.
- A C₁C₂ sorban a szilárd mássalhangzókapcsolatok foglalnak helyet, különleges viselkedésükről l. alább. Valójában ide lehetne sorolni az *rt*, *lt* kapcsolatokat is, melyek bizonyos körülmények között zöngétlen likvidává és tremulánsá egyszerűsödnek, azaz a *C sorban lévő hang lesz belőlük.

A mássalhangzófonémák jelölése

Wolfgang Steinitz első színjai nyelvtani vázlatában (1939), nyelvjárási szótárában (DEWOS) és a jelen kiadványban

Steinitz 1939	DEWOS	Jelen kiadvány	Példák a cirillbetűs írásmódra
Mássalhangzók			
Zárhangok			
<i>p</i>	<i>p</i>	п	пõх 'fíu', сапәл 'nyak', күншәп 'fésű'
<i>t</i>	<i>t</i>	т	тұш 'szakáll', мит 'bél', хотәт 'házak'
<i>t</i> (ritika)	<i>t</i>	т	хотсәм 'mereggetem', хонгы 'mereggetni'
<i>t'</i> (ritika)	<i>t'</i>	ть	анти 'anya', каги 'cica', туюк 'kátrány'
<i>k</i>	<i>k</i>	к	кар 'kéreg', кев 'kõ', шук 'bána', пұка 'bögy', меҗәк 'meleg', ләңкәр 'égér', ләксәм 'bementem'
Nazálisok			
<i>m</i>	<i>m</i>	м	мит 'bél', ампем 'ebem', нәм 'név'
<i>n</i>	<i>n</i>	н	нын 'ti ketten', унга 'erdőbe', мунты 'nemrégen'
<i>n</i>	<i>n</i>	н	нүв 'ág', кәһшәс 'keresett'
<i>n'</i>	<i>n'</i>	нь	нянь 'кеңүг', моһыцәт 'mesék', сорни 'arany'
<i>ŋ</i>	<i>ŋ</i>	ŋ	аңкәл 'fatõnk', һаң 'te', йиңкә 'vízbe', оңәт 'agancs', ләңәс 'bement'

Részhangok			
w	w	в	верлөв 'csinálunk', оев 'ajtókn'
j	j	й	яй 'báya', вй 'zsiǵ', тайты 'birtokolni', вөрнайән '2 varǵú', эвия 'lanunak'
s	s	с	сэңкэс 'ütöit', пәсан 'asztal'
ś	ś	щ	щеп 'zseb', мошты 'mesélni', хәщ 'majdnem'
š	š	ш	шаш 'érd', кәшты 'keresni', түш 'szakáll'
ž	ž	х	хоп 'csónak', ухэл 'szán', пõх 'fiú', õхаль 'vogul', тõрөх 'tüdõ'
Afrikáták			
tš	ć	тч, тц	утца 'egyedül', үтцәты 'akarmi, kezdeni'
tš	č	тш	епшәты 'elkészülni', отшам 'bolond'
Likvidák és tremulánsok			
r	r	р	раг 'tűzhely', күр 'láb', верты 'csinálni', шовар 'nyúl (fn.)'
R	r ^c	р	орты 'szétosztani', куп 'falu'
l	l	л	ләлән 'eszél', лыл 'lélek', ләл 'arasz', хопәл 'csónakja'
L	l ^c	л	лалты 'lélegezni', ечал 'szembe', эгәлтәты 'mutatni', холләты 'sígni'

l	l	л	лак 'köt', мил 'sapka', пõглаң 'tarkó', шõхал 'agyagkemence', хõмпәлгәты 'felfordulni (csónak)'
L	l ^c	л	пелки 'szét, ketté'
l	l'	ль	ляль 'háború', ләхәтты 'mosogatni', пõрли 'jégfúró'

A szilárd mássalhangzókapcsolatok változásai

A nazális + homorgán mássalhangzó-kapcsolatok csak szótaghatáron, két magánhangzó között jelennek meg. Szótagvégen, ill. abszolút szóvégen egyszerűsödnek úgy, hogy nazális elemük kiesik:

мл > л: амлем 'ebem', ап 'eb'

нт > т: унта 'erdőbe', ут 'erdő', ёнтәс 'varrt', ёгсәм 'varrtam'

нш > ш: шанша 'térdre', шаш 'érd', хәншәс 'írt', хәшты 'írni'

ныщ > щ: лоньща 'hóba', лош 'hó', моньща 'mesélj', мошләм 'mesélek'

нк > к: йиңка 'vízbe', йик 'víz', сәңки 'üsd', секты 'ütni'

нх > х: уңха 'üregbe', ух 'üreg, odú', яңхәс 'járt', яхты 'jární'.

A likvida/tremuláns + t hangkapcsolatok abszolút szóvégen, ill. szótagvégen úgy egyszerűsödnek, hogy a t kiesik, a likvida/tremuláns pedig zöngétlenedik:

рт > р: курта 'faluba', күр 'falu', орты 'oszd', орты 'osztani'

лт > л: лõңәлгәс 'bevitt', лõңәлты 'bevinni'.

Az m + t mássalhangzókapcsolat szóvégen, vagy szótagvégen egyszerűsödik, р lesz belőle:

мт > п: опсәмтәс 'leült', опсәләм 'leülök'.

Az alkalmi mássalhangzókapcsolatok váltakozása

Közvetlenül *s* hang előtt nem állhat nazális mássalhangzó. Ha a ragozás vagy a képzés során nazális után *s* hang következne, a nazális helyén homorogán (azonos helyen képzett) orális zárhang jelenik meg:

м + с > пс: нӧмӧс 'gondolat', нӧлсӧм 'gondolatom'
 н + с > тс: мӧнты 'menyi', мӧтсӧм 'mentem'
 ң + с > кс: лӧңты 'beléptem', лӧксӧм 'beléptem'.

s előtt a likvidák és a tremulánsok zöngétlenednek:

л + с > лс: килты 'kelni', килсӧм 'keltem'
 р + с > рс: верты 'csinálni', версӧм 'csináltam'.

A magánhangzók rendszere

Első szótagban

	nem zárt	illabiális	labiális
redukált rövid	zárt	ä	ö
hosszú	nem nyílt	i	ü
	nyílt	e	u
		a	ɔ

Nem első szótagban

	teljes képzésű	redukált
zárt	i	
középső	e	ə
nyílt	a	

A magánhangzó-fonémák jelölése

Steinitz 1939	DEWOS	Jelen kiadvány	Példák a cirillbetűs írásmódra
ā	a	a	атӧм 'rossz', камӧн 'kő', ня́лгы 'kanál', васы 'vadkacsa', лайӧм 'fejsze'
ǣ	ä	ä	пӧл 'fül', тӧм 'éz'
ǫ	ɔ	o	хотӧт 'házak', омӧсты 'ülni', шовӧр 'nyúl', ёнгӧс 'vartt', лощ 'hó', вош 'város'
o	ö	ö	ӧх 'fej', ёгты 'játsszani', нӧмӧс 'gondolat', пӧл 'halrekeszték'
ū	u	y	ут 'erdő', кур 'kályha', пун 'varsa', люм 'zelnice', хул 'rés', куща 'gazda'
u	ü	ü	пӧт 'fazék', кӧр 'láb', хӧл 'hal', мӧй 'mi', үңӧл 'száj', мӧв 'föld'
ē	e	e/ə	мелк 'meleg', верты 'csinálni', сэмӧт 'szemek'
ǿ	e	ə	хӧнши 'makkréce', хэриты 'peredni', эңхи 'vedd le'
i	i	и/ы	пӧрли 'fűbő', ими 'asszony', эвия 'lányok', аньхи 'ángy', хыр 'zacsok', тыхӧл 'fészek', лыпӧт 'levél', ныр 'gerenda, rúd', лый 'farok, ők', васы 'réce'
ə	ə	ə	юшӧн 'hegyes', нӧхӧс 'soboly', хулӧх 'holló', үвӧм 'kiáltott', хопӧт 'csónakok', олңӧл 'kezdeté', хӧншӧс 'írt'

A cirillbetűs hanti helyesírásról

Hasonlóan az oroszországi finnugor nyelvek többségének írásmódjához, a hanti cirillbetűs helyesírásban is érvényesül egy, az orosz nyelv fonetikáját tükröző helyesírási elv. Eszerint egyes betűk nem hangokat, hanem hangkapcsolatokat jelölnek. Ez az elv a palatális mássalhangzók körműzetében és a j+magánhangzó hangkapcsolatok esetében jut kifejezésre.

A „kemény-lágy” ellentét jelölésének szabályai

Az [a] [ä] [ä] [o] [ö] [u] [ü] [e] [i] hangokat palatális mássalhangzók, azaz [ʃ] [ɟ] [ʃ] után **я, ѡ, ё, ё, ю, ю, е, и** betűk jelölik (ляль 'háború', люм 'zelence', тёләһ 'gyengéd', тяттыгы 'hintázní', куняр 'szegény', немәщ 'német', нисәһ 'halte').

A többi mássalhangzó után **а, ä, о, ö, у, ү, ѡ, ё, ю, ё, е, и** betűk állnak (pl. тарәм 'erős', пәсан 'asztal', хоп 'csónak', төләх 'gomba', тугы 'hozni', түм 'az', тын 'ára vminek', нәм 'név', сәм 'szem', һын 'ti').

A **e** és az **и** állhat palatális párral nem rendelkező mássalhangzó után is (кев 'kő', мис 'tehén', кимәт 'második', веш 'arc').

A lágyági korrelációt nem jelöljük az [s] és az [ʃ] környezetében: ш és щ után egységesen mindig csak **а, ä, о, ö, у, ү, ѡ, ё, ю, ё, е, и** betűk állnak (шек 'nagyon', шив 'kód', шуши 'feketeribizli', ши 'ez', шанька 'terény', шос 'óra').

Szó végén és szó belsejében mássalhangzó előtt a palatalizáltságot **ь** lágyjel jelöli (ляль 'háború', нянь 'kenyér', мень 'meny', туньяр 'szántalp elülső része', пүлька 'fehér kenyér').

A j + magánhangzó hangkapcsolatok jelölése

A [ja], [jä], [jo], [jö], [ju], [jü], [je] hangkapcsolatokat szó elején és morfémahatáron, magánhangzó után **я, ѡ, ё, ё, ю, ю, е, и** betűk jelölik.

Szó elején, pl.: ясәһ 'nyelv', ям 'jó', ёхам 'fenyverdő', ётты 'játsszani', юр 'erő', юх 'fa', ернас 'tuba';

Magánhangzó után, pl.: мүя 'miért', лоя 'állj fel', эвием 'kislányom, ханья 'titokban', хоят 'ember';

Összetett szó [j]-vel kezdődő utótagját – a palatalizálódás elkerülésére – **ь** keményjellel vagy **ь** lágyjellel kapcsoljuk a mássalhangzós végű előtag-

hoz: кәтхөщьяһ 'tizenkettő', хуләмхөщьяһ 'tizenhárom', яртьяһ 'kilenc', няльях 'negyven', ветьяһ 'ötven', хутьяһ 'hatvan'.

A [j] hangot **й** betűvel jelöljük szó végén (сый 'zaj'), szótag végén mássalhangzó előtt (мойпәр 'medve), szó elején i előtt (йик 'víz') és redukált hang előtt (сәйәл 'dér, zúzmará').

Két **и** között nem írjuk ki a **й**-t (ищмии 'kérdézd meg').

Minimális párok egyes mássalhangzók ellentéteinek illusztrálására

Likvidák

л (St.: l)	л (St.: l)
элты 'felelkedik'	элаты 'vmi felszínén'
лолпи 'nedves'	лолпи 'hálónehezék'
айлты 'mutasd meg'	айлата 'lassan'
öллты 'aludni'	öллты 'fektesd le'
мөллты 'halat, húst vízbe tesz főni'	мөллты 'valami'
сорәллты 'szárítsd meg'	сорәллты 'száritani'
хол 'szállítás'	хол 'sírás'
хөлл 'minden'	хөлл 'egészen'
нэмлл 'neve'	нэмлл 'semmi'
ләллты 'esztek'	ләллты 'megpakol'
хәлл 'lassan mozog'	хәлл 'par'

л (St.: l)	л (St.: l)
пеллки 'nyitva'	пеллки 'fele, oldal'

л (St.: l)	л (St.: l)
лух 'szellem'	лух 'öböl'
лыппи 'edény, belse'	лыппи 'ögfülű spránel'
неллаһ 'falánk'	неллаһ 'kapzsi'
ул 'van'	ул 'sátortartó rúd'
похлл 'kipukkadt'	похлл 'gomb'
лүк 'szög'	лүк 'siketfajd'

л (St.: l)	л (St.: l)
лаңки 'mókus'	лаңки 'takard be'
а́лы 'fűts be'	а́лы 'fa nedvé'
хулы 'fenyőből készült'	хулы 'píszok'
мө́лха 'tegnap'	мө́лха 'agancstalan'
ху́лэтты 'hallgat'	ху́лэтты 'összefűszkol'

л (St.: l)	ль (St.: l')
алты 'vidd'	альты 'mutatni'
кү́ль 'vastag'	кү́ль 'ördög'
ха́лы 'útravaló'	ха́лы 'korpa'
лө́хэтты 'köszörütüni'	лө́хэтты 'mos'
лү́ңки 'szöggel'	лө́ңки 'butuska, tompra, életlen'

л (St.: l)	л (St.: l)	л (St.: l)
хул 'lucfenyő'	хуа 'köhögés'	хул 'rés'

Pergőhangok:

р (St.: r)	р (St.: r)
кур 'kályha'	кур 'falu'
орты 'oszd'	орты 'osztani'
мөр 'porc'	мөр 'élég'
ўрлы 'vértelen'	ўрлы 'erőtlen'
парты 'irányítsd'	парты 'irányítani'
ша́р 'zsanír'	ша́р 'varázslás'

Nazálisok:

н	н
пан 'homokföveny, halászhely'	паң 'hüvelykujj'
унты '-ig'	унты 'lándzsa'
хотәң 'házatok'	хотәң 'házi'
пүн 'szór'	пүн 'gombolyag'
пәлн 'füllel'	пәлн 'felleg'

н	нь
на́л 'nyél'	ня́л 'négy'

Sziszegők:

с (St.: s)	ц (St.: ś)	ш (St.: ś)
ха́стәл 'szalka'	ха́стәл 'talán marad'	ха́стәл 'talán ír'
ўсәтты 'lyukasztani'	ўсәтты 'meggyújtani'	ўсәтты 'rágalmazni'

с (St.: s)	ш (St.: ś)
сүс 'ősz'	шүш 'vakarék, írha'
ка́сты 'versenyvezni'	ка́шты 'keresni'
сай 'vmi mögött, takarásában'	шай 'tea'

ш (St.: ś)	ш (St.: ś)
шүк 'alkatrész'	шүк 'darabka'
ха́шты 'maradni'	ха́шты 'írni'
кү́шты 'fűtütülni'	кү́шты 'karmolni'
ушты 'úszni'	ушты 'veszítisd el'
юш 'éle vminek'	юш 'út'
шаш '(fájdalom)érzés'	шаш 'térd'
шмәш 'olyan'	шмәш 'fekvőhely széle'
каш 'nadrág'	каш 'vidámság'

с (St.: s)	ц (St.: ś)
сос 'hermelin'	шос 'óra'
кү́сы 'abroncs'	кү́шци 'fűtütüj neki'
нө́хам 'halpikkely'	нө́хам 'kopolyú'
сух 'tokhal'	шух 'őszi jég a folyón'

Minimális párok a hosszú–rövid magánhangzó-ellentét illusztrálására

a – ä	
камән 'kinn'	кәмән 'hány'
тал 'üres'	тәл 'tél'
ат 'hadd, éj'	ät 'nem'
паш 'térd'	пәш 'hát'
кар 'kéreg'	кәр 'vmi összekötése'
палты 'zsírt süt'	пәлты 'félni'
якан 'táncotok'	якан 'kilincs'
пәрга 'mutass'	пәрга 'bal'

o – ö	
хота 'házba'	хөта 'hol'
лов 'lő'	лөв 'csont'
ов 'ajtó'	өв 'áramlat, sodrás'
хон 'cár'	хөн 'has'
хор 'bika'	хөр 'kép'
сорәм 'száraz'	сөрәм 'halál'
нёл 'nyíl'	нёл 'ot'
вош 'város'	вөш 'tuskó'
тохл 'szakad'	төхл 'szárm'
сохл 'deszka'	сөхл 'ruhája, holmija'
ёл 'füstölőszer'	ёл 'varrás'
хотәһ 'házi'	хөтәһ 'hattyú'
эхәтты 'kimer'	эхәтты 'megérkezik'
лоңл 'tető'	лөңл 'bemegey'

y – ŷ	
шук 'bánať'	шүк 'darab'
кур 'kályha'	күр 'lab'
урты 'anyai nagybácsi'	үрты 'veres'
хул 'lucfenyő'	хүл 'hal'
ус 'völt'	үс 'lyuk'
пун 'varsa'	пүн 'szőr'
хүсәһ 'csillagos'	хүсәһ 'házsártos'

үләм 'álom'	ўләм 'veszek'
хуры 'óvatos'	хўры 'teknó'

ә - е/э		ә - а	
шуңәл 'sarika'	шуңәл 'sarkuk'	үләм 'álom'	улам 'gatyа'
нәмәл 'neve'	нәмәл 'nevük'	верәтты 'tud csinálni'	верәтты 'mesterkedni, munkálkodni'
ўләм 'veszek'	ўләм 'ténem'		

Nyelvtani táblázatok (rövid magyarázatokkal)

I. Főnév

1. Számjelölés

Példák: хол 'csónak',мень 'meny', вай 'сирó', ашкура 'iskola', поры 'lakoma', нэ 'но', хул 'hal', ляль 'háború', пай 'halom', лапка 'bolt', ишни 'ablak', савнэ 'szarka'.

Szám	Mássalhangzós tövek		Magánhangzós tövek	
	Kemény mássalhangzósok	Lágy mássalhangzósok	-й төвүек	-а төвүек
Sg.	хол	мень	вай	айшула
Du.	холцэн	меньнэн	вайнэн	айшулайнэн
Pl.	холэт	меньэт	вайэт	айшулайэт
Sg.	хул	ляль	пай	лапка
Du.	хулцэн	ляльнэн	пайнэн	лапкайнэн
Pl.	хулэт	ляльэт	пайэт	лапкайэт

Mássalhangzóváltkozás a névszóragozás többes számában:

A hangtani vázlatban bemutatott mássalhangzóváltkozás kétféleképpen valósul meg a névszóragozásban. Ha az állandó mássalhangzókapcsolat (nazális + homorgán zárhang) a szó végén volt, akkor a szótagi alakban (egykes szám alanyeset) a nazális nélküli mássalhangzót találjuk, a többes számú alakokban megjelenik a nazális:

Т – нт: лут 'lúd' – лунтэт;

П – мп: хул 'hullám' – хүмпэт, ап 'кута' – ампэт;

Ш – нш: веш 'агс' – веншэт; наш 'тэрд' – шаншэт; шаш 'хат' – шаншэт, күш 'марок' – күншэт;

Щ – нщ: мощ 'месэ' – монщэт.

К – нк: нак 'vörösfenyő' – наңкэт, йик 'víz' – йиңкэт, ек 'jég' – еңкэт, пек 'fog' – пөңкэт, тук 'moha' – түүңкэт, нык 'nyű' – ныңкэт.

Ha a mássalhangzókapcsolat szótaghatáron volt, a többes számú alakban a második szótagi ə kiesése miatt került szótagvégre, ezért egyszerűsödött:

нт – т: аңгэл 'derékszíj' – аңпэт, онгэл 'bölcső' – онпэт;

ңк – к: аңкэл 'fatönk' – аклэт, лăңкэр 'váll' – лăкрэт.

A likvida + t hangkapcsolat is csak a nyílt szótagban jelenik meg, szóvégen (egykes szám alanyesetben) csak az egyszerűsödött zöngétlen likvidát halljuk:

л – лт: пил 'madárháló' – пилтэт;

р – пр: сор 'csuka' – сортэт, павэр 'gerenda' – павэртэт, кур 'falú' – куртэт, ер 'eső' – ертэт.

Az ə kiesése két mássalhangzó között a névszóragozás többes számában:

ə – Ө: сүмэт 'nyírfá' – сүмтэт; шарэс 'tenger' – шарсэт; нохэр 'fenyőtoboz' – нохрэт; төлэх 'gomba' – төлхэт; шовэр 'nyúl' – шоврэт; пурэщ 'díszlő' – пурщэт; пөшэх 'kölyök' – пөшхэт; оңгэт 'agancs' – оңгэт; хөтəң 'hattyú' – хөтңэт; хулэх 'holló' – хулхэт; күрэх 'sas' – күркэт; тыхэл 'fészek' – тыхлэт; нисəң 'haltej' – нисəңтэт; пирəм 'bögöly' – пирмэт; мэйлэк 'ököl' – мэйлкэт; лухэс 'barát' – лухсэт; лытэл 'halikra' – лыптэт; сотэл 'késtok' – сотпэт; нөрəм 'polc, híd' – нөрмэт stb.

2. Esetragozás

Eset	kérdőszó	végző-dés	funkció	példák
Alanyeset (Nominativus)	Хой? 'Кі?' Мүй? 'Ми?'	∅	alany tárgy	Таня мурэх вошл. 'Tanya szedret gyűjt.' Ики хот омэсл. 'A férfi házat épít.' Пөх лаңки тыхэл уйгэс. 'A fiú mokusfészket talált.'

Latívus	Хõла? 'Нова?'	-а, -я	helyhatározó	Унта я́рхәс. 'Erdõbe ment.' Питара катләс. 'Kikötött a partra.' Апшена ёттõt мия! 'Adj játékokat a kistestvérednek!' Лова лõрән пõна. 'Adj szénát a lónak!' Мисийцка мәнс. 'Tejért ment.' Ун пõха йис. 'Nagy fiú lett.' Лекара йис. 'Orvos lett.'
Locatívus	Хõра? 'Hol?'	-н, - (ә)н	helyhatározó	Утән ар тõләх. 'Az erdõben sok a gomba.' Товийән шимәл хұл. 'Tavasszal kevés a hal.' Нялзийән ләл. 'Kanállal eszik.' Ашемән ухәл вәрса. 'Arámtól szán csináltatt.'

A ragok kapcsolódási szabályai függenek a névszótövektõl.

A névszók négy ragozási típusba sorolhatók. Az I. és II. típus mássalhangzós tövû, a III. és IV. típus magánhangzós tövû.

I. típus – egy mássalhangzóra végzõdõ tö (хот, хол, нянь): a ragozás során a szótõ nem változik.

II. típus – szilárd mássalhangzókapcsolatra végzõdõ tö (амп – ап): szóvégén vagy szótagvégén egyszerűsödik a mássalhangzókapcsolat.

III. típus – -и (-ы) végû tövek (эви, васы): a számjel elõtt a tövégi magánhangzó – е (ә) lesz, a magánhangzós kezdetû toldalékok hiátustõltõvel kapcsolódnak a tõhöz (a latívusrag -я alakú).

IV. típus – -а végû tövek (тәха, куша): a magánhangzós kezdetû toldalékok -й- hiátustõltõvel kapcsolódnak a tõhöz.

A színjai hantiban van két kéttõvû főnév: ху/хуй- 'férfi', нә/нәһ- ' nõ'. A toldalékok a második tõhöz járulnak.

I. típus (egy mássalhangzóra végzõdõ tö)

a) kemény mássalhangzóra végzõdõ хот 'ház'

Esetek	Sg.	Du.	Pl.
Nominatívus	хот	хот-һән	хот-әт
Latívus	хот-а	хот-һән-а	хот-әт-а
Locatívus	хот-ән	хот-һән-ән	хот-әт-н

b) lágy mássalhangzóra végzõdõ

мень 'meny', пай 'halom'

Nominatívus	мень	мень-һән	мень-әт
Latívus	мен-я	мень-һән-а	мень-әт-а
Locatívus	мень-ән	мень-һән-ән	мень-әт-н
Nominatívus	пай	пай-һән	пай-әт
Latívus	па-я	пай-һән-а	пай-әт-а
Locatívus	пай-ән	пай-һән-ән	пай-әт-н

II. típus (тõvégi mássalhangzó-váltakozással)

ап (амп-) 'kutya', күшпәп 'fésű'

Nominatívus	ап	ап-һән	амп-әт
Latívus	амп-а	ап-һән-а	амп-әт-а
Locatívus	ап-ән	ап-һән-ән	амп-әт-н
Nominatívus	күшпәп	күшпәп-һән	күшп-әт
Latívus	күшп-а	күшпәп-һән-а	күшп-әт-а
Locatívus	күшпәп-ән	күшпәп-һән-ән	күшп-әт-н

III. típus (-и/-ы төвүек)

ими 'asszony', сэсы 'csarda'

Esetek	Sg.	Du.	Pl.
Nominativus	ими	име-һэн	име-т
Lativus	ими-я	име-һэн-а	име-т-а
Locativus	ими-й-эн	име-һэн-эн	име-т-н
Nominativus	сэсы	сэсэ-һэн	сэсэ-т
Lativus	сэсы-я	сэсэ-һэн-а	сэсэ-т-а
Locativus	сэсы-й-эн	сэсэ-һэн-эн	сэсэ-т-н

IV. típus (-а төвүек)

таха 'hely'

Nominativus	таха	таха-й-һэн	таха-й-эт
Lativus	таха-я	таха-й-һэн-а	таха-й-эт-а
Locativus	таха-й-эн	таха-й-һэн-эн	таха-й-эт-н

3. Birtokos személyragozás

Birtokos száma	A birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1. (ма)	-эм, -ем	-һөләм	-ләм
	2. (һаң)	-эн, -ен	-һөлән	-лән
	3. (лүв)	-эл, -л	-һөлал	-ләл
Du.	1. (мин)	-эмән, -емән	-һөләмән	-ләмән
	2. (һын)	-эн, -н	-һөлән, -лән	-лән
	3. (лын)	-эн, -н	-һөлән, -һөлән, -лән	-лән
Pl.	1. (мўң)	-эв, -ев	-һөл-ув	-ләув
	2. (һын)	-эн, -н	-һөл-ән	-лән
	3. (лый)	-ел	-һөл-ал	-ләл

I. típus

хол 'csónak'

Birtokos száma	A birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1. (ма)	холем	холһөләм	холләм
	2. (һаң)	холен	холһөлән	холлән
	3. (лүв)	холл	холһөлал	холләл
Du.	1. (мин)	холемән	холһөләмән	холләмән
	2. (һын)	холән	холһөлән, холлән	холлән
	3. (лын)	холән	холһөлал, холлән	холлән
Pl.	1. (мўң)	холев	холһөлув	холләув
	2. (һын)	холән	холһөлән	холлән
	3. (лый)	холел	холһөлал	холләл

II. típus

ап (амп-) 'кута, еб'

Birtokos száma	A birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1. (ма)	апем	апһөләм	апләм
	2. (һаң)	апен	апһөлән	аплән
	3. (лүв)	апел	апһөлал	апләл
Du.	1. (мин)	апемән	апһөләмән	апләмән
	2. (һын)	апән	апһөлән	аплән
	3. (лын)	апән	апһөлал, апһөлән	аплән
Pl.	1. (мўң)	апев	апһөлув	апләув
	2. (һын)	апән	апһөлән	аплән
	3. (лый)	апел	апһөлал	апләл

III. típus

эви 'lány'

Birtokos száma	A birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1. (ма)	эвем	эвеңэлам	эвилам
	2. (наң)	эвен	эвеңэлан	эвилан
	3. (лүв)	эвел	эвеңэлал	эвилал
Du.	1. (мин)	эвемэн	эвеңэлэмэн	эвилэмэн
	2. (нын)	эван	эвеңэлэн	эвилэн
	3. (лын)	эван	эвеңэлэн, эвеңэлал	эвилэн
Pl.	1. (мүн)	эвев	эвеңэлув	эвилув
	2. (нын)	эван	эвеңэлэн	эвилэн
	3. (луй)	эвел	эвеңэлал	эвилал

IV. típus

куца 'gazda'

Birtokos száma	A birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1. (ма)	куцайем	куцайңэлам	куцайлам
	2. (наң)	куцайен	куцайңэлан	куцайлан
	3. (лүв)	куцайл	куцайңэлал	куцайлал
Du.	1. (мин)	куцайемэн	куцайңэлэмэн	куцайлэмэн
	2. (нын)	куцайэн	куцайңэлэн	куцайлэн
	3. (лын)	куцайэн	куцайңэлэн	куцайлэн
Pl.	1. (мүн)	куцайев	куцайңэлув	куцайлув
	2. (нын)	куцайэн	куцайңэлэн	куцайлэн
	3. (луй)	куцайел	куцайңэлал	куцайлал

A toldalékok kapcsolódási sorrendje:

тó+Px+Cx: хот-эм-а 'ház-am-ba'

II. Melléknév

1. Jelzői funkciójú melléknév

A melléknévi jelzőt sem számban, sem esetben nem egyeztetjük a jelzett szóval.

	Sg.	Du.	Pl.
Nom.	ялэп хот 'új ház'	ялэп хотҗэн	ялэп хотэт
Lat.	ялэп хота	ялэп хотҗена	ялэп хотэга
Loc.	ялэп хотн	ялэп хотҗэнэн	ялэп хотэтн

2. Állítmányi funkciójú melléknév

Az állítmányi funkciójú melléknévet számban egyeztetjük az alannyal:

Юхэл кярцэт. 'A fák nagyok.'
 Эвеңэн айңэн. 'A két lány kicsi.'
 Пöххэн унңэн. 'A két fiú nagy.'

3. Határozói funkciójú melléknév

Ige bővítményeként a melléknév leggyakrabban lativusragot kap:

Няврэмэг уна йисэг. 'A gyerekek megnöttek.'
 Хотганэм ая йис. 'A kabátom kicsi lett.'
 Ернас үртгыя кялс. 'Az ing megpirosodott.'
 Нёхи лыйма ювмал. 'A hús – úgy látszik – megromlott.'

III. Névmasók

1. Személyes névmások

Alanyeset

Személy	Szám		
	Sg.	Du.	Pl.
1.	ма	мин	мўн
2.	наң	нын	нын
3.	лўв	лын	луй

Accusativus-dativus

Személy	Szám		
	Sg.	Du.	Pl.
1.	манэм	минэмэн	мўнев
2.	наңен	нынан	нынан
3.	лўвел	лынан	луйлал

Lativus

Személy	Szám		
	Sg.	Du.	Pl.
1.	манэм-а	минэмэн-а	мўнев-а
2.	наңен-а	нынан-а	нынан-а
3.	лўвел-а	лынан-а	луйлал-а

Locativus

Személy	Szám		
	Sg.	Du.	Pl.
1.	манэм-эн	минэмэн-эн	мўнев-эн
2.	наңен-эн	нынан-эн	нынан-эн
3.	лўвел-эн	лынан-эн	луйлал-эн

2. Mutató névmások

Sg.	Du.	Pl.
та́ми 'ez'	та́меңән 'e kettő'	та́мет 'ezek'
ту́ми 'az'	ту́меңән 'a kettő', шитңән 'ezek, azok (2)'	ту́мет 'azok', шитэт 'ezek, azok'

Esetragokkal

Sg.			Du.			Pl.		
Nom.	Lat.	Loc.	Nom.	Lat.	Loc.	Nom.	Lat.	Loc.
та́ми	та́мийән	та́меңәна	та́меңән	та́меңәна	та́меңән	та́мет	та́мета	та́метән
ту́ми	ту́мийән	ту́меңәна	ту́меңән	ту́меңәна	ту́меңән	ту́мет	ту́мета	ту́метән
шит	шита	шитә	шитңән	шитңәна	шитәна	шитэт	шитәта	шитәтән

Birtokos személyjelekkel

Birtokos száma	Birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többszámú birtok
Sg.				
1.	та́мем	та́меңәлам	та́меңәлам	та́милам
2.	та́мен	та́меңәлан	та́меңәлан	та́милан
3.	та́мел	та́меңәлал	та́меңәлал	та́милал
Du.				
1.	та́мемән	та́меңәләмән	та́меңәләмән	та́миләмән
2.	та́ман	та́меңәлән	та́меңәлән	та́милән
3.	та́ман	та́меңәлән	та́меңәлән	та́милән
Pl.				
1.	та́мев	та́меңәлүв	та́меңәлүв	та́милүв
2.	та́ман	та́меңәлән	та́меңәлән	та́милән
3.	та́мел	та́меңәләл	та́меңәләл	та́миләл

3. Kérdő névmások

Sg.	Du.	Pl.
хой 'ki'	хойңән, хойтәңән	хойәт, хойтәт
муй 'mi'	муйңән	муйәт
ма́ты 'melyik'	ма́тәңән	ма́тәт
муйсәр 'milyen'	муйсәрңән	муйсәрәт

Esetragokkal

Sg.		Du.			Pl.		
Nom.	Lat.	Nom.	Lat.	Loc.	Nom.	Lat.	Loc.
хөй	хөйэн	хөйчэн	хөйчэна	хөйчэнэн	хөйт	хөйта	хөйтн
мүй	мүйэн	мүйчэн	мүйчэна	мүйчэнэн	мүйт	мүйта	мүйтн

А хөй 'ki' kérdő névmás birtokos személyjeles alakjai:

Birtokos száma	Birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1.	хөйтэм	хөйтэңэламан	хөйтэламан
	2.	хөйтэн	хөйтэңэлан	хөйтэлан
	3.	хөйтэл	хөйтэңэлал	хөйтэлал
Du.	1.	хөйтэмэн	хөйтэңэлэман	хөйтэлэмн
	2.	хөйтэмэн	хөйтэңэлан	хөйтэлан
	3.	хөйтэн	хөйтэңэлан	хөйтэлан
Pl.	1.	хөйтэв	хөйтэңэлуван	хөйтэлуван
	2.	хөйтэн	хөйтэңэлан	хөйтэлан
	3.	хөйтэл	хөйтэңэлал	хөйтэлал

4. Tagadó névmások

нэмэлхөйаг 'senki', нэмэлты 'semmi'

Számjellekkel

Sg.	Du.	Pl.
нэмэлхөйаг 'senki'	нэмэлхөйагчэн	нэмэлхөйагтэг
нэмэлты 'semmi'	нэмэлтэңэн	нэмэлтэгт

Esetragokkal

Nom.	Lat.	Loc.
нэмэлхөйаг	нэмэлхөйага	нэмэлхөйагэн
нэмэлты	нэмэлтыя	нэмэлтыйэн

А мөлаты 'valami' névmás birtokos személyjeles alakjai

Birtokos száma	Birtokos személye	Egyes számú birtok	Kettős számú birtok	Többes számú birtok
Sg.	1.	мөлатэм	мөлатэңэламан	мөлатэламан
	2.	мөлатэн	мөлатэңэлан	мөлатэлан
	3.	мөлатэл	мөлатэңэлал	мөлатэлал
Du.	1.	мөлатэмэн	мөлатэңэлэман	мөлатэламан
	2.	мөлатэнэн	мөлатэңэлан	мөлатэлан
	3.	мөлатэн	мөлатэңэлан	мөлатэлан
Pl.	1.	мөлатэв	мөлатэңэлуван	мөлатэлуван
	2.	мөлатэн	мөлатэңэлан	мөлатэлан
	3.	мөлатэл	мөлатэңэлал	мөлатэлал

IV. Igék

Az igetövek típusai

A/ Egytövíűek

1) Mássalhangzóra végződő tövek:

a) Egy mássalhangzóra végződők, pl.: кит- 'küld', ман- 'megy', омэс- 'ül'. A tövégi nazális (м, н, ң), a múlt idő -с- jele előtt orális zárhanggal válik (п, т, к). Az utolsó zárt szótagban levő redukált magánhangzó (э) magánhangzóval kezdődő toldalék előtt kiesik, pl.: эхэт- 'jön' > эхта 'gyere', омэс- 'ül' > олсэс 'ült'.

b) Szilárd mássalhangzókapcsolatra végződők, pl.: ёнт- 'játsszik', сэнк- 'út', ханш- 'ír'. Ezek a mássalhangzókapcsolatok szó-, ill. szótagvégen szabályszerűen egyszerűsödnek.

2) Magánhangzóra végződők:

a) -и végűek, pl.: ари- 'énekel'. Magánhangzóval kezdődő toldalékok előtt -й- hiátustöltő jelentkezik, pl.: арийэл 'dalol'

b) -а végűek, pl.: хөла- 'végződik'. A tövéghangzó a felszólító mód -а jele előtt kiesik, pl.: хөнта- 'menekül' хөнта 'menekülj'.

c) -э végűek, pl.: ястэ- 'mond'. A tövéghangzó a felszólító mód -а jele előtt kiesik, pl.: яста 'beszélj'.

B/ Kétfőnévűek

Ebbe a csoportba néhány gyakran használatos ige tartozik: мӑ- / мий- 'ad', йи-/ йӱв- 'jön', гу- / гӱв- 'hoz', ӱ- / ӱй- 'vesz', лӱв-/ лӱв- 'eszik', ны- / ный- 'látszik'. A mássalhangzóval kezdődő toldalékok előtt a magánhangzós tő jelenik meg, pl. мӑлӑм 'adok', мӑсӑн 'adtál', azaz az időjellel ellátott alakokban a magánhangzós tövet találjuk. A felszólító mód toldaléka, a befűezett melléknévi igenév képzője és a határozói igenév képzője a mássalhangzós tőhöz járul.

Főnévi igenév	Alanyi ragozás múlt idő 3Sg	Alanyi ragozás imperativus 2Sg	Befűezett mnévi igenév	Gerundium
мӑты	мӑс	мия	мийӑм	мийман
йиты	йис	йӱва	йӱвӑм	йӱвман
туты	тус	тӱва	тӱвӑм	тӱвман
ӱты	ӱс	ӱя	ӱйӑм	ӱйман
лӱты	лӱс	лева	левӑм	левман

Alanyi ragozás

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		-ӑм	-мӑн (-ӑмӑн)	-ув
2.		-ӑн	-тӑн (-ӑтӑн)	-ты (-ӑты)
3.		-ӱ	-ӱӑн (-ӑӱӑн)	-ӱт

мӑты 'ad'

Múlt idő

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		мӑсӑм	мӑсӑмӑн	мӑсув
2.		мӑсӑн	мӑсӑтӑн	мӑсты
3.		мӑс	мӑсӑӑн	мӑсӑт

Jelen idő

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		мӑлӑм	мӑлӑмӑн	мӑлув
2.		мӑлӑн	мӑлӑтӑн	мӑлты
3.		мӑл	мӑлӑӑн	мӑлӑт

Jövõ idő

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		мӑты питлӑм	мӑты питлӑмӑн	мӑты питлув
2.		мӑты питлӑн	мӑты питлӑтӑн	мӑты питлӑты
3.		мӑты питл	мӑты питлӑӑн	мӑты питлӑт

верты 'csinál'

Múlt idő

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		версӑм	версӑмӑн	версув
2.		версӑн	версӑтӑн	версӑты
3.		верс	версӑӑн	версӑт

Jelen idő

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		верлӑм	верлӑмӑн	верлув
2.		верлӑн	верлӑтӑн	верлӑты
3.		верл	верлӑӑн	верлӑт

Jövõ idő

Személy	Szám	Sg.	Du.	Pl.
1.		верты питлӑм	верты питлӑмӑн	верты питлув
2.		верты питлӑн	верты питлӑтӑн	верты питлӑты
3.		верты питл-ӱ	верты питлӑӑн	верты питлӑт

A szilárd mássalhangzókapcsolatok viselkedése az alanyi ragozásban

A múlt idő egyes szám 3. személyben megjelenik a nazális elem:

т – нт: ётты 'vargni' – ёнтэс, ётты 'játsszani' – ёнтэс, хулэгты 'hallani' – хулэнгэс

ш – нш: хашты 'írni' – ханшэс, күүшты 'katolni, fésülni' – күүншэс

щ – нщ: лоцты 'állítani, helyezni' - лонщэс

A jelen és múlt idő egyes szám 3. személyében megjelenik a nazális elem:

к – һк: лакты – 'betakarni' лаңкэс, лаңкэл; сэкты 'útni' – сэңкэс, сэңкэл

х – һх: яхты 'járni' – яңхэс, яңхэл; вохты 'faragni, gyalulni' – воңхэс, воңхэл; хухты 'kúszni, felmászni' – хуңхэс, хуңхэл

Egyéb hangváltások

A м – п mássalhangzó-váltakozás is végbemegy:

м – п: омэсты 'ülni' – опсэс 'ült'.

A múlt idő egyes szám 3. személyében a második szótagban két mássalhangzó között kiesik a redukált hang:

ә – Ø: ёхэгты – ёхтэс 'kimert, kirakolt', ёхэгты – ёхтэс 'megérkezett', хухэлты – хухлэс 'futott', хөрэгты – хөртэс 'ugatott', лөхэгты – лөхтэс 'élesített', лапэгты – лаптэс 'étetett'.

A лөңүты, мәнты игék ragozása:

лөңүты 'bemegy'

	Múlt idő	Jelen idő
Sg.		
1.	лөксэм	лөңлэм
2.	лөксэн	лөңлэн
3.	лөңс	лөңл
Du.		
1.	лөксэмэн	лөңлэмэн
2.	лөксэгэн	лөңлэгэн
3.	лөксэңэн	лөңлэңэн
Pl.		
1.	лөксув	лөңлув
2.	лөксэты	лөңлэты
3.	лөксэт	лөңлэт

мәнты 'megy'

	Múlt idő	Jelen idő
Sg.		
1.	мәтсэм	мәңлэм
2.	мәтсэн	мәңлэн
3.	мәнс	мәңл
Du.		
1.	мәтсэмэн	мәңлэмэн
2.	мәтсэгэн	мәңлэгэн
3.	мәтсэңэн	мәңлэңэн
Pl.		
1.	мәтсув	мәңлув
2.	мәтсэты	мәңлэты
3.	мәтсэт	мәңлэт

Tárgyas ragozás

Igei személyragok egyes számú tárgy esetén

Személy	Sg.	Du.	Pl.
1.	-ЭМ	-ЭМЭН	-ЭВ
2.	-ЭН	-ЭЛЭН/-ЭЛН, -ЛЭН	-ЭЛЭН/-ЭЛН, ЛЭН
3.	-ЭЛЫ, -ЛЫ	-ЭЛЭН/-ЭЛН, -ЛЭН	-ЭЛ

ухэл вергы 'a szánját faragja'

Jelen idő

Sg.	Du.	Pl.
(ма) ухлэм верлэм	(мин) ухлэмэн верлэмэн	(мүн) ухлэв верлэв
(нәң) ухлэн верлэн	(нын) ухлэн верлэн	(нын) ухлэн верлэн
(лүв) ухлэл верлэлы	(лын) ухлэн верлэн	(лыы) ухлэл верлэл

Múlt idő

Sg.	Du.	Pl.
(ма) ухлэм вѣрсэм	(мин) ухлэмэн вѣрсэмэн	(мун) ухлэв вѣрсэв
(һаң) ухлэн вѣрсэн	(нын) ухлэн вѣрсэлн	(нын) ухлэн вѣрсэлн
(лүв) ухлэл вѣрсэлы	(лын) ухлэн вѣрсэлн	(луй) ухлэл вѣрсэл

Igei személyragok kettős és többes számú tárgy esetén

Személy	Sg.	Du.	Pl.
1.	-элам, -лам	-(ә)ләмэн	-әлув, -лув
2.	-элан, -лан	-(ә)лән	-әлән, -лән
3.	-элы, -лы	-(ә)лән	-әтал, -лал

ухлэңэн / ухлэт **верты** 'а két/több szánt faragja/faragta'

Jelen idő

Sg.	Du.	Pl.
(ма) ухэлңэн / ухлэт верләлам	(мин) ... верләлмэн	(мўн) ... верләлув
(һаң) ... верләлан	(нын) ... верләлән	(нын) ... верләлән
(лүв) ... верләлы	(лын) ... верләлән	(луй) ... верләлал

Múlt idő

Sg.	Du.	Pl.
(ма) ухэлңэн / ухлэт вѣрсэлам	(мин) ... вѣрсэлмэн	(мун) ... вѣрсэлув
(һаң) ... вѣрсэлан	(нын) ... вѣрсэлән	(нын) ... вѣрсэлән
(лүв) ... вѣрсэлы	(лын) ... вѣрсэлән	(луй) ... вѣрсэлал

Felszólító mód

Alanyi ragozás

Egyes szám	-a/ -я
Kettős szám	-a-гн/ -я-гн
Többes szám	-a-ты/ -я-ты

Főnévi igenév	Sg2	Du2	Pl2
ястаты 'beszél'	яста	ястагн	ястаты
манты 'megy'	мана	манатгн	манаты
өлты 'fekszik'	өла	өлатгн	өлаты
верты 'csinál'	вера	вератгн	вераты
лөңты 'belép'	лөңа	лөңатгн	лөңаты

Tárgyas ragozás

az alany száma		
a tárgy száma	egyes számú alany	kettős és többes számú alany
egyes számú tárgy	-ы/ -и	-алн/ -ялн
kettős és többes számú tárgy	-алн/ -ялн	-алн/ -ялн

Egyes számú tárgy

Főnévi igenév	Egyes számú alany	Kettős számú alany	Többes számú alany
ястаты	ясты	ясталн	ясталн
пөңты	пөңы	пөңалн	пөңалн
китты 'küld'	киты	киталн	киталн
тэхэрти 'felakaszt'	тэхэрти	тэхэрталн	тэхэрталн

Kettős és többes számú tárgy

Főnévi igenév	Egyes számú alany	Kettős számú alany	Többes számú alany
ястэты	ясталн	ясталн	ясталн
пõнты	пõналн	пõналн	пõналн
китты	киталн	киталн	киталн
тэхэрты	тэхэрталн	тэхэрталн	тэхэрталн

A felszólító módú igékben megjelenik a szilárd mássalhangzókapcsolatok nazális tagja is:

ңк: лакты 'betakar' – лажка, лажкатн, лажкаты, лажки, лажкалн; сэкты 'üt' – сэңка, сэңкатн, сэңкаты, сэңки, сэңкалн

нт: хулэҗты 'hall' – хулэҗта, хулэҗатн, хулэҗаты, хулэҗты, хулэҗтн, хулэҗталн; ватты 'léz' – ванга, вангатн, вантаты, ванты, ванталн; петты – 'bezár' – пента, пентагн, пентагы, пенты, пенталн

нш: кашты 'keges' – каша, кашатн, кашшаты, кашши, кашшалн; хашты 'ig' – ханша, ханшатн, ханшаты, ханши, ханшалн; күшты 'fésül' – күнша, күншатн, күншаты, күнши, күншалн

нш: йицты 'iszik' – йинша, йиншатн, йиншаты, йинши, йиншалн; воцты 'bogyót gyűjt' – вонша, воншатн, воншаты, вонши, воншалн; лоцты 'állít' – лонша, лоншатн, лоншаты, лонши, лоншалн; моншты 'mesél' – монша, моншатн, моншаты, монши, моншалн

ңх: яхты 'jár' – яңха, яңхатн, яңхаты, яңхи, яңхалн; мухты 'tööl' – муңха, муңхатн, муңхаты, муңхи, муңхалн; хухты 'kúszik' – хуңха, хуңхатн, хуңхаты

Egyéb mássalhangzóváltakozások:

м – п: омэсты 'ül' – опса, опсатн, опсаты

ңх – х: ниңхэрты 'nyöszörög' – нихра, нихрагн, нихрагы

A második szótagban két mássalhangzó között kiesik a redukált hang:

ә – Ø: хухэлты 'fui' – хухла, хухлатн, хухлаты; хухлы, хухлалан; лавэлты 'vág' – лавла, ... лүҗэтты 'olvas, számol' – лүҗта, ... ләрэтты 'körbejár' – ларта, ... эсалты 'enged' – эсла, ... әкэтты 'gyűjt' – әкта, ... сэвэрты 'vág'

– сэвра, ... керэтты 'fordít' – керта, ... нэхэрты 'farag, pikkeleyez' – нэхра, ... эвэтты 'vág' – эвта, ... эвэлты 'hisz' – эвла, ... кәрэтты 'fűz' – карта, ... күрэтты 'felébreszl' – күрта, лявэтты 'szid' – лявта, лявтагн, лявтагы; лявты, лявталн.

A rendhagyó ragozású (kétövű) igék felszólító módja:

мӓты 'ad' – мия, миятн, мияты, мии, миялн;

йиты 'jön' – йова, йоватн, йоваты;

туты 'hoz' – тўва, тўватн, тўваты, тўви, тўвалн;

лэты 'eszik' – лэва, лэватн, лэваты, лэви, лэвалн.

Passzív ragozás

Igei személynagok:

Sg.	1.	2.	3.	Du.	1.	2.	3.	Pl.	1.	2.	3.	
	-айэм	-айән	-а		-аймән	-айгән	-айңән					
									-айув	-айты	-айэт	

пõнты 'tesz, helyez'

Jelen idő

Sg.	Du.	Pl.
1. пõнлайэм 'tétetem'	1. пõнлаймән	1. пõнлайув
2. пõнлайән	2. пõнлайгән	2. пõнлайты
3. пõнла	3. пõнлайңән	3. пõнлайэт

Múlt idő

Sg.	Du.	Pl.
1. пõтсайэм 'tettetem'	1. пõтсаймән	1. пõтсайув
2. пõтсайән	2. пõтсайгән	2. пõтсайты
3. пõтса	3. пõтсайңән	3. пõтсайэт

туты 'hoz, visz'

Jelen idő

Sg.	Du.	Pl.
1. тулайэм 'vitetem'	1. тулаймэн	1. тулайув
2. тулайён	2. тулайтэн	2. тулайты
3. тула	3. тулайнэн	3. тулайэт

Múlt idő

Sg.	Du.	Pl.
1. тусайэм 'vitettem'	1. тусаймэн	1. тусайув
2. тусайён	2. тусайтэн	2. тусайты
3. туса	3. тусайнэн	3. тусайэт

A birtokos személyjelek és a tárgyas igei személyragok összehasonlító táblázata

Birtokos száma	Birtokos személyjelek	tárgyas igei személyragok		
		egyes számú birtok	egyes számú tárgy	
			az igeelő	az igeelő
Sg.			mgh-s	msh-s
Du.	1.	-эм, -ем	-эм	-эм
	2.	-эн, -ен	-эн	-эн
	3.	-эл, -л	-лы	-элы, -элы
Pl.	1.	-эмэн, -емэн	-эмэн	-эмэн
	2.	-эн	-лэн	-элэн, -эллэн
	3.	-эн	-лэн	-элэн, -эллэн
Pl.	1.	-эв, -ев	-лэн	-эв
	2.	-эн	-лэн	-элн, -эллэн
	3.	-эл, -ел	-лэн	-элн, -эллэн

Birtokos száma	Birtokos személyjelek	tárgyas igei személyragok		
		kettős számú birtok	többes számú birtok	
			mgh-s	az igeelő
Sg.	1.	-лэм	-лэмэн	-элам, -эламэн
	2.	-лэн	-лэн	-элан, -элан
	3.	-лэл	-лэн	-элы, -элы
Du.	1.	-лэмэн	-лэмэн	-эламэн, -эламэн
	2.	-лэн	-лэн	-элан, -элан
	3.	-лэлэн, -лэн	-лэн	-элан, -элан
Pl.	1.	-луув	-луув	-элуув, -элуув
	2.	-лэн	-лэн	-элэн, -элэн
	3.	-лэл	-лэл	-элэл, -элэл

V. Igenevek

Főnévi igenevek

Képzője -ты, ez – az orosz szótári gyakorlatot követve – az ige szótári alakja. A képző előtt az állandó mássalhangzókapcsolatok egyszerűsödnek, pl. хулэгты 'hall', кашты 'keres', яхты 'jár', вошты 'bogyót gyűjt' stb. A főnévi igenév tovább nem toldalékolható. A mondatban lehet:

a/ alapu: Ким этты рэхл? 'Ki szabad menni?'

b/ tárgy: Ма ханты ясэң утэлтэты лăңхэлайэм. 'Szeretnék megtanulni hantul.'

c/ határozó: Ма хощаем мойлэты лóнтыя! 'Gyere hozzám vendégségbe!'

d/ összetett igealak része: мэты пилуув 'adni fogunk'.

Melléknévi igenevek**A melléknévi igenevek személyjelezett alakjai****верты 'csinál', лойты 'áll'***a) folyamatos melléknévi igenév***верты 'csináló'**

Sg.	Du.	Pl.
1. вертэм	1. вэртэмэн	1. вэртэв
2. вэртэн	2. вэртан	2. вэртан
3. вэртал	3. вэртан	3. вэртэл

*b) befejezett melléknévi igenév***верэм 'megcsinált'**

Sg.	Du.	Pl.
1. вермем	1. вэрэмэн	1. вэрмев
2. вермен	2. верман	2. верман
3. вермал	3. верман	3. вермел

*a) folyamatos melléknévi igenév***лойты 'álló'**

Sg.	Du.	Pl.
1. лойтэм	1. лойтэмэн	1. лойтэв
2. лойтэн	2. лойтан	2. лойтан
3. лойтал	3. лойтан	3. лойтэл

*b) befejezett melléknévi igenév***лойтам 'állt'**

Sg.	Du.	Pl.
1. лойтэм	1. лойтэмэн	1. лойтэв
2. лойтэн	2. лойман	2. лойман
3. лоймал	3. лойман	3. лоймел

A rendhagyó ragozású **мáты 'ad', тугы 'hoz', йиты 'jön', лэты 'eszik',** igék folyamatos melléknévi igenévi alakja szabályosan képződik (megyegezik a főnévi igenévi alakkal), a befejezett melléknévi igealak a felszólító módban is megjelenő többi képződik.

Főnévi igenév	Folyamatos melléknévi igenév	Felszólító mód Sg2	Befejezett melléknévi igenév
мáты 'ad'	мáты 'adó'	мия 'adj'	мийэм 'adott'
тугы 'hoz'	тугы 'hozó'	тува 'hozz'	түвэм 'hozott'
йиты 'jön'	йиты 'jövö'	юва 'gyere'	йүвэм 'jött'
лэты 'eszik'	лэты 'evö'	лэва 'egyél'	лэвэм 'evett'

A melléknévi igenevek személyjelezett alakjai*a) folyamatos melléknévi igenév***мáты 'adó'**

Sg.	Du.	Pl.
1. мáтэм	1. мáтэмэн	1. мáтэв
2. мáтэн	2. мáтан	2. мáтан
3. мáтал	3. мáтан	3. мáтэл

b) befejezett melléknévi igenév

мийнэм 'adott'

Sg.	Du.	Pl.
1. миймем	1. миймемэн	1. миймев
2. миймен	2. мийман	2. мийман
3. миймал	3. мийман	3. миймел

Melléknévi igenevek személyjelezett alakjai locatívsban

a) folyamatos melléknévi igenév

мянты 'menő'

Sg.	1. мэнтэмэн 'amikor megyek, menésemkor'
	2. мэнтэнэн
	3. мэнтэлэн
Du.	1. мэнтэмэнэн 'amikor mi ketten megyünk'
	2. мэнтанэн
	3. мэнтанэн
Pl.	1. мэнтэвэн 'amikor megyünk, menésünkkor'
	2. мэнтанэн
	3. мэнтэлэн

b) befejezett melléknévi igenév

мэнем 'ment'

Sg.	1. мэнемэн 'mentembel'
	2. мэнменэн
	3. мэнмалэн
Du.	1. мэнемэнэн 'amikor mi ketten mentünk'
	2. мэнманэн
	3. мэнманэн
Pl.	1. мэнемээн 'mentünkben'
	2. мэнманэн
	3. мэнмелэн

Határozói igenevek

A **határozói igenév képzője**: -ман: верты 'csinál' – верман, шушты 'megy' – шушман, лявэтты 'szítкозódik' – лявэтман, хухэлты 'fut' – хухэлман ... A határozói igenév fő funkciója a cselekvés módjának kifejezése: лойман вератл 'állva dolgozik, омэсман вератл 'ülve dolgozik'

Igekötők

нөх 'fel' – нөх килты 'felkel', нөх лойты 'feláll', нөх хухты 'felmászik' нөх амэтты 'megőrül', нөх питты 'legyőz', нөх пурлэты 'elrepiül'; ил 'le' – ил олты 'lefekszik', ил омэсты 'leül', ил охэлты 'leszáll', ил пайтты 'leejt', ил рэкэнты 'leesik', ил питты 'elesik, veszít'; ляп 'be' – ляп петты 'bezá', ляп сэкты 'beit', ляп гухэргты 'becsuk', ляп лякты 'betakar', ляп мэнты 'elveszti az eszméletét'; пелжи 'szét, ki' – пелжи пүшты 'kinyit', пелжи эвэтты 'szétvág'; ёхи 'be, haza' – ёхи лэты 'megesz', ёхи лөһты 'bemegy a házba'; ким 'ki' – ким этты 'kimegy', ким мэнты 'kimegy', ким эсалты 'kienged', ким вöщкэты 'kidob'; нык 'le a vízre' – нык мэнты 'lemegy a partra', нык хухэлты 'lefut, elfut a háztól', нык шушты 'ellép'; ұты 'fel a partra' – ұты мэнты 'elmegey a parttól, a faluba' ұты хухэлты 'felszalad';

лякки (рава) 'darabokra' – лякки шүкагты 'széttör', лякки лосэтты 'szétszed', лякки мэшиты 'széttér', лякки ұты 'szétszed', рава сэкты 'szétver (apróra)'; еллы – 'tovább, messzire' еллы ватты 'előre néz', еллы шушты 'továbbmegy', еллы нумэсты 'továbbgondol'; ёхлы 'vissza, hátra' – ёхлы ватты 'visszanéz', ёхлы шушты 'hátralép', ёхлы нумэсты 'elgondolkozik, emékezik'; ёлта 'hátról' – ёлта нухэлты 'utolér', ёлта кагалты 'hátról elkap'; мөхты 'át, keresztül' – мөхты пөрэтты 'átlyukaszt'; хөла 'el, le' – хөла ұты 'elvesz', хөла эхты 'elvesz', хөла лүгтэты 'véletlen elenged';

яха 'össze' – яха пөнты 'összerak', яха сэкты 'összeüt', яха верты 'egyesít', яха мэнты 'összeházasodik', яха ярты 'összeköt'.

Határozószók

1. Helyre utaló határozószók:

- a) Hol kérdésre válaszoló (locativusi) határozószók: тара 'itt', гугта 'ott', камән 'kint', нумән 'fent', хуван 'messze' stb.
 b) Nova kérdésre válaszoló (lativusi) határozószók: ты 'ide', тохы, щи 'oda', еллы 'tovább', хува 'messzire' stb.
 c) Nonnan kérdésre válaszoló (ablativusi) határozószók: камәлта 'kintről', нумәлта 'fentről', намәлта 'a parttól'

2. Minőséget kifejező határozószók: яма 'jól', атма 'rosszul' stb.

3. Időt kifejező határozószók: ин 'most', интам 'éppen most', сора 'hamarosan', хәлгәвәр 'holnap' stb.

VIII. Névutók

A *elmi* 'elülső rész' tőből képzett névutók személyragozott alakjai

Lativusi 'elé'

Sg.	Du.	Pl.
ма елпема 'elém'	мин елпемана	мүң елпева
һаң елпена	һын елпена/ елпана	һын елпена/ елпана
лүв елпела	һын елпена/ елпана	һый елпела

Locativusi 'előtt'

Sg.	Du.	Pl.
ма елпемән 'előttem'	мин елпемән	мүң елпевән
һаң елпенән	һын елпанән	һын елпенән
лүв елпелән	һын елпанән	һый елпелән

A *таклы* 'nélkül' névutó személyragozott alakjai (lativusraggal)

Sg.	Du.	Pl.
ма такләма 'nélkülem'	мин такләмна	мүң такләва
һаң такләна	һын такләна	һын такләна
лүв такләла	һын такләна	һый такләла

Névutók határozóragos alakjai

Szótó	Lativus	Locativus
ўтпи 'széle'	пәсан ўтпия 'asztalra'	пәсан ўтпийән 'asztalon'
елпи 'eleje'	пõх елпия 'fű elé'	пõх елпийән 'fű előt'
илпи 'alja'	тәхты илпия 'prém alá'	тәхты илпийән 'prém alatt'
йõли 'hátulja'	кайәк йõпия 'hajó után'	кайәк йõпийән 'hajó mögött'
лыппи 'belseje'	хот лыпия 'házba'	хот лыпийән 'házban'
нүмпи 'fölső része'	пәләң нүмпия 'felhó fölé'	пәләң нүмпийән 'felhó fölött'
сай 'möge'	пухәр сая 'sziget mögé'	пухәр сайән 'sziget mögött'
элты 'felszíne'	хõр элтыя 'fedélzetre'	хõр элтпийән 'fedélzeten'

3. Нүлэг, рутлам

Хун нэг сэма питсэн?	Mikor születteél?
Нэг хөят тайлэн?	Te férjné/ნოს vagy?
Ма хөят тайлэм.	Én férjné/ნოს vagyok.
Ма хөят аг тайлэм.	Nincs férjem/feleségem.
Нэг утца уллэн?	Egyedül élsz?
Ма утца уллэм.	Egyedül élek.
Нэг бпи, яй тайлэн?	Nénéd, bátyád van?
Ма семьяем ун.	Nagy a családom.
Семьяевэн яг хөят уллу.	A családomban tízen vagyunk.
Ма кэг яй тайлэм.	Két bátyám van.
Ма хут бпи тайлэм.	Nat nővérem van.
Хөга нэг иймен рупэлг?	Hol dolgozik a feleséged?
Ма ийдем лапкэйэн рупэлг.	A feleségem boltban dolgozik.
	iskolában / intézetben
	az önkormányzaton / kórházban
Муй иймен рупитл?	Mit dolgozik a feleséged?
Ма ийдем – утэлгэты нэ.	A feleségem tanító/b.
	мис пусты нэ / няврэм шавиты нэ
	fejő/b / nevelő/b
	нэлек хашты нэ / леккар ими
	iró/b / orvos/b
Хөга нэг ийкен рупитэл?	Hol dolgozik a férjed?
Ма ийдем – тац шавиты ху.	A férjem réntenyésztő.
	хул велты ху / вой велты ху
	halász / vadász
	nyvrém utэлгэты хөят
	tanár
	хот верты (омэсты) ху / леккар ики
	épitőmunkás / orvos
Нын няврэм тайлэгэн?	Van gyermeketek?
Мин и пөх па кат эви тайлэмэн.	Egy fiunk és két lányunk van.
Пөхэн нэмэл муй?	Hogy hívják a fiadat?
Пөхэн нэмэл Танья.	A fiamat Dánielnek hívják.
Пөхэна кэмэн тэл?	Hány éves a fiad?
Пөхэма хус тэл.	A fiam húsz éves.
Эвен нэмэл муй?	Hogy hívják a lányodat?
Эвен нэмэл Нагали.	A lányomat Nataliának hívják.
Ма хөлна анги / аши тайлэм.	Van még anyám/arám is.
	bátya / nővér (idősebb, középseb)
	яй / бпи (ун, күтэг)
	арай нагуапуа / арай нагуара
	унанти / унаши

антими / ашики	ануаи нагуапуа / ануаи нагуара
хилы	шпока
вег / мень / аньхи	vó / meny / ányu, mostohaanya
пөх / эви (ай, ун) / няврэм	frú / lány (kicsi, nagy) / gyerek
Там ма ийдем / ийдем.	Ez a feleségem / férjem.
Там ма няврэмлам / рутлам.	Ezek a gyermekeim / rokonaim.

4. Хот

Маты хотэн нэг уллэн?	Melyik házban laksz?
Ма там ялэг, ун хотэн уллэм.	Én ebben az új, nagy házban lakom.
Ма вош күтэгэн уллэм.	Én a város központjában lakom.
Анга, ма уйэм олэнн уллэм.	Nem, én a város szélén lakom.
Маты эгашэн нэг уллэн?	Hányadik emeleten laksz?
Ма олэг эгашэн уллэм.	Az első szinten lakom.
Ма кимэг эгашэн уллэм.	A második szinten lakom.
Ма хулмэг эгашэн уллэм.	A harmadik szinten lakom.
Нэг хув уллэн там хотэн?	Régóta laksz ebben a házban?
Ма там хотэн энэлсэм.	Én ebben a házban nőttem föl.
Ма хотэм рупатаем пүнэлн ул.	A házam közel van a munkahelyemhez.
Ма хотэм сыйлы тэхайн ул.	A házam csöndes utcában van.
Хөга нэг няврэмлан уллэг?	Hol laknak a gyermekeid?
Лый лув хотлалн уллэг.	A saját házukban laknak.
Ма лухсэм хот кэшл.	A barátom lakást keres.
Лув касэлгы лэгхал.	El akar költözni.

5. Анэг па лэгтэг

Там мун лэты хотэв.	Ez a mi ebédlőnk (konyhánk).
Там пэсан эхты мун шай ийшлу.	Ennél az asztalnál isszuk a teát.
Нэг опса!	Új! Ie!
Ма ин шай кафеблэм.	Rögtön főzök teát.
Па шай ийшлэмэн.	És teát isszunk.

Едэныек эс етелек

Пáсанэн омэслэт ... шайан няньан мисвóйан хўван саккаран	Az asztalon van: teáscsésze kenyerkosár vajtartó tál cukortartó
Ма нынан лагн лапэтлэлам. Ма тáмхáтáл лэцáтсэлам ... воньцэмóт тóлх	Levessel kínállak benneteket. Ma készítettem: bogyót gombát
Ма мóлхатáл нёхи кавэрфсэм. Ма ин кавэрлэм...	Tegnap húst főztem. Most főzök: teát halat
Алэңсáхáг хошик йишлув. Ма ангем эплэн шанька верл. Эвем хўл шарэтл. Ю́ва, опса шай йишлэмэн. Нáңен мүйхóрпли шай пóнтгы? Мáнэм ухэл шай пóна! кўл шай	Reggel hallevest eszünk. Az anyám finom lángost süt. A lányom halat főz. Gyere ide, ülj le teázní. Milyen teát töltsek neked? Nekem gyenge teát tölts! erős teát tejfel
Пумáщипá, шáйен ям ус. Мия мáнэм нялы кеши áстакан кеван мўвeңан шáйáнпўш шáйпўт	Köszönöm, finom volt a tea. Adj nekem kanalat kést poharat üveget cserepedényt csészealjlat teáskannát
Ма ин анлам лёхэтлэм. Пумáщипá лэтóтэн эплэн каврэм потэм сóлаң кўтрeң	Elmosom az edényeket. Köszönöm, az étel finom forró hideg sós csípős

6. Лэгóт лáпкáйeн

Élelmiszerboltban

Мáнэм лáпкáя яхты мосл. Хóгá лэгóт лáпкá ул? Хун лáпкá пeңки пўшлá? Лáпкá яң шосн пeңки пўшлá. Хун лáпкá жáп пeңлá? Лáпкá вет шосн жáп пeңлá. Лáпкá шўтцeтгы хáтэлн áт рупилл.	Мáнэм лáпкáя яхты мосл. Hol van az élelmiszerbolt? Mikor nyit ki a bolt? A bolt tízkor nyit ki. Mikor zárják a boltot? A boltot ötkor zárják. Лáпкá шўтцeтгы хáтэлн áт рупилл.	Élelmiszerboltban Boltba kell mennem. Hol van az élelmiszerbolt? Mikor nyit ki a bolt? A bolt tízkor nyit ki. Mikor zárják a boltot? A boltot ötkor zárják. Лáпкá шўтцeтгы хáтэлн áт рупилл.
У́щá улáты! Мүй нáң лутты лáңхáлайн? Ма ... лáңхáлайэм луттыя кáт нянь питы нянь нóви нянь килá шуп вóй и килá сáккáр кáт килá сóл нял килá мáв килá нёхи килá ұлы нёхи килá мис нёхи хут килá хўл кáт килá сáрх хулэм килá мевгы и сyx	У́щá улáты! Mít akarsz venni? Szeretnék vásárolni ... кéт кeнeрeт фeкeтe кeнeрeт фeхéр кeнeрeт фéл килó зсírт eгy килó цукрот кéт килó сóт нeгy килó eдeссeгeт eгy килó хўст eгy килó рéнсáрвáшхўст eгy килó мáрháхўст hат килó hалат кéт килó szарáh-hалат háром килó óнос жáсzt eгy тóкhалат háром мuксзунт (lázacot) hét килó lisztet	Élelmiszerboltban Boltba kell mennem ... Még kell vennem ... eгy килó hалзсírт Akarsz még valamit vásárolni? Nincs mástra szükségem. Lehet, hogy veszel még valamit? Nem, más nem kell. Műgyarat máнем мосл сóхeптeггы? Mennyit kell fizetnem? Néked fizetned kell...
Хóлнá мáнэм мосл пўлькá лáг... и килá хўлвóй Мóлты хóлнá лутты лáңхáлайн? Мáнэм нeмэлты пá áт мосл. Мосeң мóлты пá ұлeн? А́нгá, мáнэм пá áт мосл. Мүйáрат мáнэм мосл сóхeптeггы? Нáңен мосл сóхeптeггы...	Хóлнá мáнэм мосл пўлькá лáг... и килá хўлвóй Мóлты хóлнá лутты лáңхáлайн? Мáнэм нeмэлты пá áт мосл. Мосeң мóлты пá ұлeн? А́нгá, мáнэм пá áт мосл. Мүйáрат мáнэм мосл сóхeптeггы? Нáңен мосл сóхeптeггы...	Élelmiszerboltban Még kell vennem ... eгy килó hалзсírт Akarsz még valamit vásárolni? Nincs mástra szükségem. Lehet, hogy veszel még valamit? Nem, más nem kell. Műgyarat máнем мосл сóхeптeггы? Mennyit kell fizetnem? Néked fizetned kell...

...аратэлн – шӱрӧс сӱлкува.
Пумашица.
Нӱӧн пумашица.
Па ям ула.

7. Сӱх лапкӱӧн

Хӱта сӱх лапка ул?
Тӱта ванӧн ул.
Мӱнӧм мосл лутты ...
рыщна сопек
кащ

хошӧм ху ернас
хӱрам ӱхшам
сӱвӧм мил

Мӱй лӱват сопек мосл?
Хӱльман ветмӧг размер сопек.
Нӱӧн рӱхӧл ки, луты.
Артӱлыгы рӱхӧл?

Рӱхӧл.
Шек ям. Ма лутлӧм.
Щӱлта па аля...

ху/ики хопган
щӱшкан

Лутлӧн?

Лутлӧм, лутлӧм.

8. Мойлӧпсайӱт

Ма мойлӧпса лутты ӱтшилӧм.
Тӱм щос ватты рӱхл?
Алялӧн хӱгы лӱв рупӧгл.
Щӱсӧн ям, тӱрлы рупитл.
Мӱнӧм мосл лутты ...
ӱхшам

...összesen – ezer rubelt.
Köszönöm.
En köszönöm neked.
Viszontlátásra.

Аруһазбан

Hol van a ruházati bolt?
Itt közel van.
Kell vennem ...

gumicsizmát
nadrágot
meleg férfiinget
szép kendőt
kötött sapkát

Milyen méretű csizma kell?
Harmincötös csizma.

Ha jó neked, vedd meg.

Felpróbálhatom? / Szabad felpróbálni?

Igen. / Szabad.

Nagyon jó. Megveszem.

Aztán mutass még ...

férfikabátot

szövetet

Megveszed?

Meg, meg.

Ајандӱкӱк

Ajándékot szeretnék vásárolni.
Megnézhetem ezt az órát?
Mutassa meg, hogy működik.
Jó óra, pontosan jár.
Vásárolnom kell ...
kendőt

щӱшкан
ӱттӱт

Хӱта няврӧм ӱттӱт тыньыла?
Мӱнӧм али.

Няврӧм ӱттӱт тӱта тыньыла.

Мӱй лӱват няврӧма?

Няврӧмема кӱт тӱл.

Ванта тӱм нӱрӧмин.

Тыньӧл мӱй тӱм ӱттӱтӧн?

Тыньӧл ...

сот сӱлкува

шӱрӧс форинт

Тӱм ӱттӱт пӱха рӱхӧл?

Хӱлта ӱх сӱхӧптӱгы?

Тӱта, ӱх сӱхӧптӱгы тӱхайн.

szöveget
játékot

Hol árulják a gyermekjátékokat?

Mutasd meg.

A gyermekjátékot ott árulják.

Milyen idős gyerekeknek?

A gyermekek két éves.

Nézd meg ezen a polcon.

Mibe kerül ez a játék?

Az ára ...

száz rubel

ezer forint

Ez a játék való fiúnak?

Hol kell fizetni?

Ott, a kasszánál.

9. Јеккар хотн

Мӱен кӱши?

Хун нӱн кӱшаӧа йисӧн?

Ма кӱшаӧа йисӧм ...

тамхага

мӱлхага

тӱта ванӧн

хӱвн

Хӱты нӱн йисӧн?

Ма ищкийн потсайӧм.

Ма ӱхӧм кӱши.

Ма хӱнӧм кӱши.

Ма сӱмем кӱши.

Ма пӱркем кӱши.

Ма пӱлӧм кӱши.

Ма мӱлӧм кӱши.

Ма лавӧрган лӱлӧм.

Ма шек хуӱлӧм.

Вӱйӧптгы ӱт верӧтлайӧм.

Кӱрһазбан

Мид фӱж?

Mikor betegedtél meg?

... betegedtem meg.

ma

tegnap

penntegen

régen

Mi történt?

Megfáztam.

Fáj a fejem.

Fáj a gyomrom.

Fáj a szívem.

Fáj a fogam.

Fáj a fülem.

Fáj a májам.

Nehezen lélegzem.

Nagyon köhögök.

Nem tudok aludni.

Ma кўрлам қашет.
 Леккар хота олты мосл.
 Ма няврэмем қашаңа йис.
 Лўвел ватты мосл.
 Хун ма ёхи эсәллайәм?
 Мәнәм пўртон мосл.
 Мәгы агтека пейки ул?
 Ёх қайши пўртон мия.
 Хәтл қәт пўш ләты мосл
 тәм пўртон.
 Тәм эл нёсәтты пўртон.
 Кўрән ёвәрти мосл.
 Леккар хота па ёхта ...
 хәлвәт
 пахәтл
 Сора тўмгака йова!
 Jobbulást kívánok!

Хун утәлтәты пўра питцийл?
 Утәлтәты пўра сўен питцийл.
 Хун утәлтәты пўра етшийл?
 Утәлтәты пўра етшийл ...
 лўнән
 сўсэн
 товийән
 тәлән
 Шүтцәты пўра няврәмәт гәйләт?
 Лый шүтцәләт ...
 лўнән
 сўсэн
 товийән
 тәлән

Mikor kezdődik a tanév?
 A tanév ősszel kezdődik.
 Mikor ér véget a tanév?
 A tanév befejeződik ...
 nyáron
 ősszel
 tavasszal
 télen

Van szünetük a gyerekeknek?
 Ők pihennek...

Мәгы ашкуләйән утәлтәлән?
 Кимет ашкуләйән утәлтәләм.
 Кәмн няврәм классән?
 Кәссэвн хус няврәм.
 Ашкулаен ләты хот гәйләт?
 Ашкулаев ләты хот гәйләт.
 Шцита эшләг ләтәт верла.
 Мәгы вошән нәҗ утәлтәлән?
 Пөхәм тәм пўш ашкула мәнс.
 Эвем тунял ашкула етшийс.
 Лўв ин университетн утәлтәйәл.
 Лўв йма утәлтәйәл.
 Пөхәм леккара утәлтәйәл.
 Лўв еллы ләңхал утәлтәтыя.
 Лўв яснәт пил утәлтәтыя.

Melyik iskolában tanulsz?
 A kettes számú iskolában tanulok.
 Hány gyerek van az osztályban?
 Az osztályunkban húsz gyerek van.
 Van ebédője az iskolátoknak?
 Az iskolánkknak van ebédője.
 Ott finom ételt készítenek.
 Melyik városban tanulsz?
 A fiam most ment iskolába.
 A lányom tavaly fejezte be az iskolát.
 Egyetemen tanul.
 Jól tanul.
 A fiam orvosnak tanul.
 Tovább akar tanulni.
 Nyelveket fog tanulni.

10. Утәлтәты вер

Хөта нәҗ утәлтәлән?
 Ма ашкуләйән утәлтәләм
 училищайән
 университетән ...
 Хөты утәлтәты веран ләшатман ул?
 Утәлтәты верәв йма ләшатман ул.
 Утәлтәты верәв атмәш ләшатман ул.
 Хәнты ясәҗ ашкуләйән утәлтәлты?
 Мўҗ ашкулаевн хәнты ясәҗ ...
 утәлтәла
 әт утәлтәла
 Хөйиң хәнты ясәҗ утәлтәлайты?
 Мўй нәмәл утәлтәты нәнән?
 Лўв нәмәл ...
 Па хон пеләк яснәт утәлтәты?
 Па хон пеләк яснәт утәлтәлүв.
 Па хон пеләк яснәт әт утәлтәлүв.

Hol tanulsz?
 Iskolában tanulok
 szakiskolában
 egyetemen
 Milyen az oktatás helyzete?
 Nálunk az oktatás helyzete jó.
 Nálunk az oktatás helyzete rossz.
 Tanulok hantiul az iskolában?
 Iskolánkban hanti nyelvet...
 tanítanak
 nem tanítanak
 Ki tanítja a hanti nyelvet?
 Hogy hívják a tanármót?
 ...-nak hívják.
 Tanulok idegen nyelveket?
 Tanulunk idegen nyelveket.
 Nem tanulunk idegen nyelveket.

11. Тащогән яхты вер

Нын хөятлән тащогән яхләт?
 Мўң хөятлүв тащогән яхләт.
 Хөта ұлы тайгы хөятәт улләт?
 Лўв ұлы хотән улләт.

A ti rokonaitok járnak a rénekekkel?
 A mi rokonaink járnak a rényűjakkal.
 Hol laknak a rénpásztorok?
 Sátorokban laknak.

Réntartás

Кáмн хóят бригадайн?	Нáны ember van egy brigádban?
Ташэн муйарат ұлы?	Нáны rén van egy nyájban?
Мүйён ұлы кателла?	Mivel fogják a réneket?
Ўлы тынщанэн кателла.	A réneket pányuával fogják.
Хóлга нóх кирла ұлы?	Hova fogják be a réneket?
Ўлы ухла кирла.	A réneket szánba fogják be.
Кáмэн ұлы ухла кирла?	Нáны rént fognak be a szánba?
Ухла кáт (хулэм) ұлы кирла.	Кét (három) rént fognak be a szánba.
Лўңэн нял ұлы и ухла кирла.	Nyáron négy rént fognak egy szánba.
Ўлэт мүй лэлэт?	Mit esznek a rének?
Ўлэт ... лэлэт.	A rének ... esznek.
нэта	zuzmót
пóрвой	zöld hajtásokat
тóрн	fűvet
тóлх	gombát
Мүй ұлы сóх элты ёгла?	Mit vannak a rénbórból?
Ўлы сóх элты ... ёгла.	Rénbórból ... vannak.
сáх	bundát
молщан	malicát
кўвц	csuklyás bundát
Ўлы кепл элты ... ёгла.	Rénlábbórból ... vannak.
вай	csizmát
пурка	városi csizmát
хánши	díszeket
Ўлы вешсóх элты ... ёгла.	Rénhomlokórból ... vannak.
вай хыр	cipőszákokot
Ўлы нёхи элты лат кавёрла.	A rénhúsból levest főznek.
Мүй щирн ұлы нёхи лэщатгла?	Hogy készítik a rénhúst?
Ўлы нёхи кавёрла,	A rénhúst megfőzik,
сөрэлла,	szárítják,
потэлтэла.	megfagyasztyák.

12. Вóй веллэслэгты щир

Vadászat

Хун тови вóй велты пóра пигл?	Микор kezdődik a tavaszi vadászat?
Мáй тылэщн.	Májusban.
Хун сўсн вóй велты пóра пигл?	Микор kezdődik az őszi vadászat?
Сентябрь тылэщн.	Szeptemberben.
Хóта лицензия мáла?	Hol adják ki a vadászati engedélyt?
Тўта, кóнгора хóща.	Ott, az irodában.
Хóта кóнгораен ул?	Hol van az iroda?
Рознина улица хóща.	A Roznyin utcában.
Мүй хóрпи вóй рáхэл эсэлты?	Milyen vadat szabad lőni?
Мүй араг вóй рáхэл велты?	Hány vadat szabad lőni?
Хóлта нáң ащен мáнс?	Hova ment az apád?
Ащем вóй велты мáнс.	Apám vadászni ment.
Лўв хóй пилн мáнс?	Kivel ment el?
Лўв яйем пилн мáнс.	Ó a bátyámmal ment el.
ащем	az öcsémmel
веңем	a vőmmel/sógorommal
лухсэм	a baráttal
Ўтлэнэн мүй хóрпи уг вóйэт уллэт?	Milyen állatok élnek az erdeitekben?
Ўтлувн ... уллэт.	Az erdeinkben ... él.
óхсарэт	tóka
шóврэт	nyúl
лэпкэг	sarki tóka
лолмахэг	rozsomák
нёхсэг	nyest, nyuszt
мойпэрэг	medve
кўрэн вóйэт	jávorszarvas
сосэг	hermelin
лаңкет	mókus
кўщарэг	csíkos evet
ўлы пóрты вóйэт	farkas
Ёханлэнэн мүй хóрпи йик вóйэт уллэт?	Milyen állatok élnek a folyóitokban?
Ёханлувн уллэт ...	Folyóitokban ... él.
óнгарэг	pézszarvasok
йик вóйэт	hód

Утлэнэн мүй хөрпн тóхлэнэ войэт үллэг?	
Утлувн тэмэщ тóхлэнэ войэт ... үллэг. Аз ертеинкбен ... эл.	Milyen madarak ének az erdeitekben? Az erdeinkben ... él.
дүүкэгт	siketfajd
пойгэкэгт	hófajd
күүтрэг	nyírfajd
васэгт	vadkacsa
Мүйэн нын вой веллэгтэ?	Mivel vadásztok (öltök állatot)?
Мүйн ... вой веллув.	Mi ... vadászunk.
пóшканэн	puskával
карэсэыйн	vascsapdával
йóхсэыйн	íacsapdával
Хóйишин лыс пóнлув.	Néha hurkot állítunk.

13. Хўл веллэслэгтэ шир

Мүй ёханэт нын хóщайэн үллэг?	Mely folyók vannak a vidéketeken?
Мүйевн тэлыя ёхан ул, цит...	Felénk olyan folyók vannak, mint...
Ас	Ob
Щаня	Szinja
Нёсьёхан	Nyoszjogan
Сак ёхан	Szigva
Хун па хóга веллэслэгтэ?	Mikor és hol halásztok?
Лүфэн Асэн веллэслэгтэ.	Nyáron az Obon halásznak.
Щита мóхсэң, үш, сүх ул.	Ott mukszun, nyelmalazac, tokhal van.
Йик ун пóрайн лорн веллэслэгтэ.	Ha magas a víz, a tavakon halásznak.
Щаня ёханэн ищи арсыр хўл ул.	A Szinjaban is sokféle hal van.
Щита үллэг ...	Ott van ...
сортэг	csuka
мевтэг	ónos, jász
сэрхэг	szarah
Мүйэн нын хўл веллэгтэ?	Mivel fogjátok a halat?
Мүйн холэлэн хўл веллув.	Mi hálóval fogjuk a halat.
И холпа мүйарат хўл хойл?	Hány hal kerül egy hálóba?
И холпа яң - хус хўл хойл.	Egy hálóba tíz-húsz hal akad bele.
Хóйён нэң нётлэйэн?	Ki segít neked?

Ма няврэлэмэн нётлэйэм.	A gyermekeim segítenek.
Мүйн хўллув эплэгэгт.	A mi halunk jóízú.
Хўл элтэ мүй верла?	Mi készül a halból?
Хўл элтэ ... верла.	A halból ... készül.
шумэх	sumah (száritott, füstölt hal)
хўлвой...	halzsír...
Мүйэн ёхан хўват ёхлэгтэ?	Mivel jártok a folyón?
Ёхан хўват моторэң холэн ёхлув.	A folyón motorcsónakkal járunk.
Мүйн Щаня элтэ Аса касэллэгтэ?	Mivel költöztök a Szinjáról az Obra?
Аса хóраң каякн касэллув.	Az Obra kajütös csónakkal költözünk.
Хун нын Аса касэллэгтэ?	Mikor költöztök az Obra?
Аса товийэн касэллув.	Tavasszal költözünk az Obra.
Хун нын Щаня касэллэгтэ?	Mikor tértek vissza a Szinjára?
Сүсэң мүй ёхана касэллув.	Összel térünk vissza a Szinjára.
Хóлта нын сүсн касэллэгтэ?	Hova költöztök ősszel?
Сүсэң курлува касэллув.	Összel a falunkba költözünk.
Мүйарат нын Щаняйн үллэгтэ?	Meddig vagytok a Szinján?
Щаняйн тал хўват уллув.	Egész télen a Szinján vagyunk.
Щита нын мүй верлэгтэ?	Mit csináltok ott?
Щита мүй ищи хўл веллув.	Ott is halásznak.
Хóлна мүй вой веллув.	Vadásznak is.

14. Энэмтэ өгэгт

Нын мүйлэнэн унтэг үллэг?	Van a vidékeken erdő?
Мүйн мүйлувэн ут улыня.	Eleg sok erdőnk van. / Bőven van erdőnk.
Мүйн ёхэгт щита энэмлэгтэ?	Milyen fa nő benne?
Утэн ... энэмлэгтэ.	Az erdőben ... nő.
сүймэгт	nyírfa
хулэг	lucfenyő
уншэгт	erdei fenyő
наңкэгт	vörösfenyő
нохэр йохэг	cirbolyafenyő
пашар йохэг	berkenye
хашэгт	fűzfa
Кевэн кáрмас йóх энэмл.	Az Urálban vörösfűz nő.

Növényvilág

Мүүн утлуван тэлыя вонщэмт.	Az erdőnkben sok boguó nő.
Ёхэмэн ... энэмл.	A fenyverdőben ... nő.
урты вонщэмт	vörösfalonya
сэвэлса	feketeafalonya
апрых	hamvasfalonya
Утэн ай мурэх энэмл.	A vegyes erdőben szamóca nő.
Қајлгэн хомэсрых ул.	A mocsarakban tőzegafalonya van.
Асэн шулши ар.	Az Ob mentén sok feketeibizli van.
Мүүн рых вошлув ...	Mi ... gyűjtünk boguót.
лүңэн	nyáron
сүсэн	ősszel
Утлуван лыптэт энэмлэг.	Az erdőben sok virág nő.

15. Вошэн

Няң хўвэн ты ёхэлсэн?	Régen jöttél ide?
Анта, та́та ванэн ты ёхэлсэм.	Nem, nemrégén jöttem.
Хёта а́пгубус лойэлэты та́ха?	Hol van az autóbuszmegálló?
Ту́та, юш пүңгелэн.	Ott, az út mellett.
Хёта лэтот лапка ул?	Hol van az élelmiszerbolt?
Лэтот лапка түм вош хулэн ул.	Az élelmiszerbolt abban az utcában van.
Мя́нэм ё́хи ма́нты юш алялэн?	Megmutatod a hazafelé vezető utat?
Ма́ты а́пгубусэн ня́ң хёшаен рэхэл ёхэтты?	Milyen autóbuszsal lehet hozzád menni?
Ветмет а́пгубусэн.	Az ötös autóbuszsal.
Мүйн аэропорга ма́нла?	Mivel lehet a repülőtérré menni?
Аэропорга тул а́пгубусэн ма́нла.	A repülőtérré autóbuszsal lehet menni.
Хёта Торум-маа музей ул?	Hol van a Torum Maa múzeum?
Щи музей Рознина улицайэн ул.	Ez a múzeum a Roznyin utcán van.
Ма хól та́псэм.	Eltévedtem.
Мя́нэм не́талэн.	Segítsetek nekem.
Мя́нэм юш алялэн.	Mutasd meg az utat.

16. Ўрокэн

Ўша улагы!	Szervuszatok!
Класса лоңаты!	Gyertek be a terembe!
Уласа ил опса!	Ülj le a székre!
Нэпекан пүншалэн!	Nyissátok ki a könyvet/füzetet!
Задание лүңгалэн!	Olvasátok a feladatot!
Тетрадылена ханшалэн!	Írjátok a füzetbe!
Я́ма хуленгаты!	Jól figyelj!
Ня́н яста!	Te mondd meg!
Ин лүв ат ястыйл!	Most ő mondja!
И пүш па ястаты!	Mondd még egyszer!
Лүвел хулэтлэв!	Őt hallgassuk!
Ин я́лэп тема хашлув!	Most új témáról írunk.
Щи задания ё́лен вералэн!	Ezt a feladatot otthon csináljátok meg!
Та́м яснэт о́ша пёналл!	Ezeket a szavakat jegyezzétek meg!
Та́м яснэт нумман та́ялн!	Ezekre a szavakra emlékezzetek!

17. Турэм

Та́мхя́тл камэн я́м турэм.	Ma kint jó idő van.
Та́мхя́тл агэм турэм.	Ma rossz idő van.
Камэн ер пигл.	Kint esik az eső.
Камэн лоц пигл/	Kint esik a hó/
так вот	erős szél (van)
Камэн ищки ...	Kint hideg van/
рүвэң	hőség
вотасең	szeles
пáлэң ма́рыйл	dörög az ég
шив ер	jeges eső
тарэм ищки	kemény fagy
Та́м пүш мејк тови.	Az idén meleg a tavasz.
Та́м пүш ищки та́л.	Az idén hideg a tél.

Hanti–magyar szójegyzék

A szójegyzékben alkalmazott ábécé: а, ä, б, в, е, ё, з, и, й, к, л, ль, Л, А, М, Н, нь, Н, О, ö, п, р, р, с, т, у, ү, х, (ц), ш, щ, ы, э, ю, ё, я, я. А hanti szavak latinbetűs átírása a DEWOS elveit követi.

а					
ай	<i>aj</i>	kicsi, fiatalabb	айтобус лойлөтү тәха	<i>ärtäbus löjlätü täxa</i>	autóbuszmegálló
айкел	<i>ajkel</i>	üdvözllet, hír	äстакан	<i>ästakan</i>	pohár
айлта	<i>ajl'ta</i>	lassan	ät, äнта	<i>ät, änta</i>	nem
аләң	<i>alәң</i>	reggel (főnév)	ät mosл	<i>ät mosl</i>	nem kell
аләңсәхат	<i>alәңsәxat</i>	reggel (hat. szó)	ät верәттү	<i>ät werättü</i>	nem bír
альты	<i>al'ti</i>	(meg)mutat	ät утәлгәтү	<i>ät utäl'gätü</i>	nem tanítanak
ан	<i>an</i>	edény	äшкүлә	<i>äškula</i>	iskola
анпүш	<i>an püš</i>	csészealj	б		
анти	<i>ant'i</i>	anya	бригада	<i>brigada</i>	brigád
антими	<i>ant'imi</i>	anyai nagymama			
апши	<i>apši</i>	öcs, hűg			
аратәлән	<i>aratelән</i>	összesen			
арсәр	<i>arsir</i>	sokféle			
арталәтү	<i>artalätü</i>	felpróbál			
Ас	<i>as</i>	Ob			
ат	<i>at</i>	hadd (felszólitó szócska)			
ат ястыйл	<i>at jastijl</i>	mondja meg			
атәм	<i>atәм</i>	rossz			
атма (атмәш)	<i>atma (atmәš)</i>	rosszul			
аши	<i>as'i</i>	ара			
ашики	<i>as'iki</i>	anyai nagyара			
аэропорт	<i>eröport</i>	repülötér			
ä					
äнтатәр	<i>äntatәр</i>	pézsmapocok			
äньхи	<i>änyxi</i>	ángy, mostoha			
äптека	<i>äp'teka</i>	patika			
äптобус	<i>äptäbus</i>	autóbusz			
			вай	<i>waj</i>	csizma
			вай хыр	<i>waj xir</i>	cipőszák
			васы	<i>wasi</i>	vadkacsa
			ватты	<i>watti</i>	(meg)néz
			ватты рәхәл	<i>watti rәxәl</i>	meg szabad nézni
			велпәсләтү	<i>welpaslätü</i>	vadászik, halászik
			вең	<i>wең</i>	vő, sógor
			вер	<i>wer</i>	ügy, dolog
			вератты	<i>weratti</i>	mesterkedik
			верты	<i>werti</i>	csinál, készít
			ветмәт	<i>wetmat</i>	ötödik
			веш	<i>wеš</i>	arc, homlok
			вой	<i>waj</i>	állat
			вой велты	<i>waj welti</i>	vadászik
			вой велты пөра	<i>waj welti pöra</i>	vadászidény
			вой велты ху	<i>waj welti xu</i>	vadász
			вонцөмөт	<i>wonšam-öt</i>	bogyó
			вот	<i>wot</i>	szél
			вотас	<i>wotas</i>	szélvihar
			вош	<i>woš</i>	város
			вош күтәп	<i>woš kütәp</i>	városközpont
			вош хўлы	<i>woš xўli</i>	utca
			вөй	<i>wöj</i>	zsír, vaj
			вөллы ям	<i>wöllü jam</i>	egészen jó

е	еллы ернас ет етшәты еша еф еф питл, ефл	<i>jelli</i> <i>jernas</i> <i>jet</i> <i>ječčäti</i> <i>ješa</i> <i>jerʹ</i> <i>jerʹ pitl, jerʹl</i>	tovább ing, ruha este befejez kevés, keveset eső esik az eső
ě	ěвәрты ěлн ěхан ěхан хұват ěхи мәнты ěхи мәнты юш ěхи эсалты ěхәтты (ěхта!)	<i>jöwärti</i> <i>jölan</i> <i>jöxan</i> <i>jöxan xıwat</i> <i>jöxi mänti</i> <i>jöxi mänti juš</i> <i>jöxi esalti</i> <i>jöxәtti (jöхта!)</i>	beköt (beteker) otthon folyó a folyón hazamegy hazafelé vezető út hazaenged megérkezik, jön (gyere)
з	задание	<i>zadanije</i>	feladat
и	и, ит и пұш па ики ики хоптан ил войәпты ими ин институт ишқи ишқи вәт ишқи тәл ишқийн потты	<i>i</i> <i>i, it</i> <i>i pұš pa</i> <i>iki</i> <i>iki xoptan</i> <i>il wәjәpti</i> <i>imi</i> <i>in</i> <i>instıtut</i> <i>iški</i> <i>iški wәt</i> <i>iški tәl</i> <i>iškiјn potti</i>	és, meg, is egy még egyszer férfi, férj férfing elalszik nő, asszony, feleség most, rögtön főiskola hideg hideg (északi) szél hideg tél fázik, megfázik

й	йик (йиңка) йик вой йик ун пәра йитты (йөва!) йищты	<i>jik (jıңka)</i> <i>jik wәj</i> <i>jik un pәra</i> <i>jiti (jüwa!)</i> <i>jišti</i>	víz (vízbe) hód áradás ideje jön (gyere!) iszik
к	кавәрты каврәм камн касәлты катәлты карсәсы кәмәтса кәмн кәмн тәл кәнтәра кәсса кәшаңа йитты кәши кәшти кеван кәпәл кәши кила кила шуп ким әтты кимәт кимәт әташ кирты, нөх кирты класс күр күвщ күл шай күр	<i>kawәrti</i> <i>kawrәm</i> <i>kamәn</i> <i>kasәlti</i> <i>katәlti</i> <i>karʹ sesi</i> <i>kәмәtsa</i> <i>kәmәn</i> <i>kәmәn tәl</i> <i>kәntәra</i> <i>kәssa</i> <i>kәшаңa jiti</i> <i>kәši</i> <i>kәшти</i> <i>kewan</i> <i>kәpәl</i> <i>kәši</i> <i>kila</i> <i>kila šup</i> <i>kim әtti</i> <i>kimәt</i> <i>kimәt әtaš</i> <i>(nөx) kirtti</i> <i>klass</i> <i>kүrʹ</i> <i>kүvwәš</i> <i>kүl šaj</i> <i>kүr</i>	főz fortó kint költözik, nomadizál megfog vacsapada nehány mennyi, hány hány éves iroda kassza megbetegszik fáj(dalom) keres üveg, palack lábbőr kés kilogramm fél kiló kimegy második első emelet befog (osztály)terem falu szőrével kifelé fordított bunda erős (sűrű) tea láb

күрөң вoй	<i>kürəŋ wəj</i>	jávorszarvas
күтəп	<i>kütəp</i>	közép(só)
күтəр	<i>kütər</i>	nyírfajd
күтрəң	<i>kütərəŋ</i>	csipős
күшəр	<i>küšər</i>	csíkos evet
Л		
лавəлты	<i>lawəlti</i>	vár (ige)
лавəф	<i>lawəf</i>	nehéz
лавəртəн	<i>lawərtən</i>	nehézen, terhelve
лалты	<i>laf-ti</i>	lélegezni
лаңки	<i>laŋki</i>	mókus
лапəтты	<i>lapət-ti</i>	etet
лапка	<i>lapka</i>	bolt
лаг	<i>lat</i>	liszt
лаңхəты	<i>laŋxəti</i>	akar
лəп пəтты	<i>ləp pət-ti</i>	bezár
лойлəгы тəха	<i>ləjləti təxa</i>	megálló
лолмах	<i>ləlmaχ</i>	rozsomák
лор	<i>lər</i>	tó
лощ	<i>ləš</i>	hó
лəңты	<i>ləŋti</i>	bemegy
лутты	<i>lutti</i>	vásárol
лухəс	<i>luχəs</i>	barát
лүв	<i>lűw</i>	ó
лүң	<i>lűŋ</i>	nyár
лүңəтты	<i>lűŋət-ti</i>	olvas, számol
лый	<i>lij</i>	ók
лын	<i>lin</i>	ók ketten
лыс	<i>lis</i>	hurok
лəтəт	<i>lətət</i>	étel
лəтəт лапка	<i>lətət lapka</i>	élelmiszerbolt
лəты	<i>ləti</i>	eszk
лəты хот	<i>ləti χət</i>	ebédlő, konyha
Ль		
лəхəтты	<i>ləχət-ti</i>	mos, mosogat

Л			
леккар	<i>lekkar</i>	orvos	
леккар ики	<i>lekkar iki</i>	orvos (ffi)	
леккар ими	<i>lekkar imi</i>	orvos (nő)	
леккар хот	<i>lekkar χət</i>	kórház	
леккар хoга олты	<i>lekkar χəta ołti</i>	befekszik a kórházba	
лицензия	<i>licenzija</i>	kilövési engedély	
лəпəк	<i>ləpək</i>	sarki róka	
М			
ма	<i>ma</i>	én, enyém	
мав	<i>maw</i>	cukorka	
мəнəм	<i>mənem</i>	engem, nekem	
мəгы	<i>məgi</i>	melyik	
мевты	<i>mewti</i>	ónos jáász	
мелк	<i>melək</i>	meleg	
мень	<i>meŋ</i>	meny	
мил	<i>mił</i>	sapka	
мис	<i>mis</i>	tehén	
мис нəхи	<i>mis nəxi</i>	marhahús	
мис пусты нə	<i>mis pusti ne</i>	fejőnő	
мисвəян	<i>miswəjan</i>	vajtartó	
мисйик	<i>misjik</i>	tej	
мойлəты	<i>məjləti</i>	vendégeskedik	
мойлəпса	<i>məjləpsa</i>	ajándék	
мойпəр	<i>məjpar</i>	medve	
мосты	<i>məsti</i>	kell	
мəлхəтл	<i>məłχətł</i>	tegnap	
мəлцəŋ	<i>məłšəŋ</i>	szőrével befelé fordított bunda	
мəтəрəŋ хoп	<i>mətərəŋ χəp</i>	motorcsónak	
мəлты	<i>məłti</i>	valami(t)	
мəхəл	<i>məχəl</i>	máj	
мəхсəŋ	<i>məχsəŋ</i>	mukszun, lazacfajta	
мүв	<i>műw</i>	1. föld 2. vidék 3. ország	

мүй	<i>müj</i>	mi, milyen
мүй лóват	<i>müj löwat</i>	milyen korú, mekkora
мүй щирн	<i>müj širən</i>	hogyan
мүйн	<i>müjən</i>	mivel
мүйхóрпи	<i>müj хóрпи</i>	milyen
мүйн	<i>müj</i>	mi, mienk
мүйнев	<i>müjnew</i>	minket, nekünk
Н		
нāн	<i>nān</i>	te, tied
нāн хóшаен	<i>nān хóшајен</i>	hozzád
нāнен	<i>nānen</i>	noked
нóви	<i>nówi</i>	fehér
нóрэм	<i>nórəm</i>	polc
нóх	<i>nóх</i>	fel
нын	<i>nün</i>	ti, tietek
нынан	<i>nünan</i>	titeket, nektek
нэ	<i>ne</i>	нó
нэм	<i>net</i>	név
нэмэлты	<i>netəl'ti</i>	semmilyen, semmi
нэлэк	<i>nerək</i>	könyv, papír
нэлэк хāшты нэ	<i>nerək хāšti ne</i>	íróó
НЬ		
нэмэщ	<i>netəš</i>	német
нэсэгты	<i>netətti</i>	(be)ken
нэтты	<i>netti</i>	segít
нэхэс	<i>netəš</i>	nyest, nyuszt
нэхи	<i>netxi</i>	hús
нялы	<i>netli</i>	kanál
няврэм	<i>netrem</i>	gyermek
няврэм ёттот	<i>netrem jött-öt</i>	gyerekjáték
няврэм утэлтэты хóят	<i>netrem utəl'tati</i>	tanár
	<i>хóјат</i>	
няврэм шавиты нэ	<i>netrem šawiti ne</i>	nevelőó
нянь	<i>neti</i>	kenyér
няньан	<i>netian</i>	kenyérkosár

О			
олэј	<i>oləj</i>	első	
олэј эташэн	<i>oləj etašən</i>	a földszinten	
омэсты	<i>oməsti</i>	ül, van	
опращэнэм	<i>oprašənet</i>	családi név	
Ө			
өлтү	<i>ölti</i>	fekszik	
өпи	<i>öpi</i>	nővét, néne	
өх	<i>öх</i>	1. pénz, 2. fej	
өх кāши пóртон	<i>öх kāši pörtən</i>	fejfájástabletta	
өхсар	<i>öhsar</i>	róka	
өхшам	<i>öхšam</i>	kendő	
П			
па	<i>pa</i>	1. még, 2. is	
па хон пелэк	<i>pa хэн pelək</i>	külföld	
па хон пелэк ясэј	<i>pa хэн pelək jasəj</i>	idegen nyelv	
па ям ула	<i>pa jəm ula</i>	vizontlatásra	
пахāтл	<i>paхātl'</i>	holnapután	
пāl	<i>pāl</i>	fül	
пāləн	<i>pāləн</i>	felhő	
пāləн мāрыйл	<i>pāləн mārjil</i>	mennydörög	
пāсан	<i>pāsan</i>	asztal	
пек (пелкэм)	<i>pek (pelkəm)</i>	fog (fogam)	
пелки	<i>pelki</i>	nyitva	
пелки пүшты	<i>pelki püšti</i>	kinyit	
питты	<i>pitti</i>	belefog vmibe	
питщелты	<i>pišəti</i>	kezd	
питы	<i>piti</i>	fekete	
пойтэк	<i>pojtek</i>	hőfajd	
потэлтэты	<i>potəl'tati</i>	megfagyaszt	
потэм	<i>potəm</i>	hideg	
пóра	<i>póra</i>	időszak	
пóнты	<i>pónti</i>	tesz, helyez	
пóртон	<i>pörtən</i>	gyógyszer	
пóтэрты	<i>pörtər'ti</i>	beszél	

пӧх	<i>pöç</i>	fiú
пӧшкан	<i>pöçkan</i>	puska
пумащипа	<i>pumasipa</i>	köszönöm
пӱлька	<i>pülka</i>	fehérkenyér
пӱлька лаг	<i>pülka lag</i>	fehérliszt
пӱңәлн	<i>püñәln</i>	mellett (névutó)
пӱштгы	<i>püšti</i>	kinyit
р		
рӕхәл	<i>ræxәl</i>	szabad, lehet
рупәтгы	<i>rupәtti</i>	dolgozik
рут	<i>rut</i>	rokon
рӱвәң	<i>rüvәң</i>	hőség
с		
саккар	<i>sakkar</i>	cukor
саккаран	<i>sakkaran</i>	cukortartó
Сӕк ӕхан	<i>sæk jöçan</i>	Szigva
сӕм	<i>sәм</i>	szív
сӕрӕх	<i>særәx</i>	szirok (halfajta)
сӕх	<i>sәx</i>	rövid bunda
сорәлтгы	<i>sorәlti</i>	megszárít
сора	<i>sora</i>	gyorsan
сос	<i>sos</i>	hermelin
сот	<i>sot</i>	száz
соф	<i>sorʼ</i>	csuka
сӧл	<i>söl</i>	só
сӧлаң	<i>sölaң</i>	sós
сӧлкува	<i>sölküwa</i>	rubel
сӧх	<i>söç</i>	állatbőr, textil
сӧх лапка	<i>söç lapka</i>	iparcikkbolt
сӧхәптәгы	<i>söçәptәgi</i>	fizet
сух	<i>suç</i>	tokhal
сӱс	<i>süs</i>	ősz
сәм	<i>sem</i>	szem
сәма питгы	<i>sәma pittgi</i>	születik, világra jön

т			
тарәм	<i>tarәm</i>	erős, kemény, farkar	
тарәм ищки	<i>tarәm işki</i>	kemény fagy	
тащ	<i>tas</i>	nyáj	
тащ хот	<i>tas çot</i>	rénnyáj, réntartó	
тащ шавитгы ху	<i>tas şawiti çu</i>	szálláshely	
тӕл	<i>täl</i>	rénszarvaspásztor	
тӕйтгы	<i>täjti</i>	1. tél, 2. év	
тӕм	<i>tәм</i>	birtokol, van neki	
тӕмәщ	<i>tәмәş</i>	ez	
тӕм пүш	<i>tәм püş</i>	olyan	
тӕмхӕтл	<i>tәмхәt</i>	most, idén	
тӕпгы, хӧл тӕпгы	<i>tәpti, çölʼ tәpti</i>	ma	
тӕта	<i>tәta</i>	eltéved	
тӕта ванән	<i>tәta wanәn</i>	itt	
теградь	<i>tiradʼ</i>	nemrégén	
тови	<i>towi</i>	fizet	
тӧхлӕң вой	<i>töçlәң wәj</i>	tavas	
тӧлӕх	<i>tölәx</i>	madár	
тӧрлы	<i>törli</i>	gomba	
тӧхи	<i>töçi</i>	pontosan, jól	
тунял	<i>tuñal</i>	oda	
турәм	<i>turәm</i>	tavaly	
туты (тӱва!)	<i>tuti (tüwa!)</i>	időjárás, ég	
тӱм	<i>tüm</i>	hoz (hozz!)	
тӱта	<i>tüta</i>	az	
ты	<i>ti</i>	ott	
ты ӕхәтгы	<i>ti jöçәtti</i>	ide	
тылӕщ	<i>tilәş</i>	megérkezik, idejön	
тын	<i>tin</i>	hónap	
мӱй тынд	<i>müj tinәl</i>	ár(a vminek)	
тынщәң	<i>tinşәң</i>	mi az ára	
тыныгы	<i>tinigi</i>	pányva	
тӕлыя	<i>telija</i>	elad	
		sok	

хүл велты	<i>χül wɛlti</i>	halászik
хүл велты ху	<i>χül wɛlti χu</i>	halász
хүл хойл	<i>χül χɔjl</i>	hal akad (a halóba)
хүлвөй	<i>χül wɔj</i>	halzsír
Ш		
шай	<i>šaj</i>	tea
шай йицты	<i>šaj jisiti</i>	teát iszik
шайан	<i>šajan</i>	teácsésze
шайпүт	<i>šajpüt</i>	teáskanna
шарэгты	<i>šarətti</i>	süt
шек	<i>šek</i>	nagyon
шив	<i>šiw</i>	köd
шив ер	<i>šiw jer^e</i>	szítáló eső
шовөр	<i>šowər</i>	nyúl
шумөх	<i>šuməχ</i>	szárított füstölt hal
Щ		
шанька	<i>šan̄ka</i>	lepény
щала	<i>šäl^hta</i>	azítan
Щаня	<i>šāna</i>	Szinja
щашкан	<i>šáškan</i>	szóvet
щи	<i>ši</i>	ez, ennyi, kész
щир	<i>šir</i>	hagyomány, mód
щита	<i>šita</i>	ott
щос	<i>šos</i>	óra
щос гөрлы рупегл	<i>šos törli rupətl</i>	jól jár az óra
щүтцэты	<i>šütsəti</i>	pihen
щүтцэты пөра	<i>šütsəti pōra</i>	szünet
щүтцэты хәтл	<i>šütsəti χətl^e</i>	munkaszüneti nap
Э		
эңхэсты	<i>eŋχəsti</i>	levetkőzik
эви	<i>ewi</i>	lány
эл	<i>el</i>	test
эл нёсэгты пöргөн	<i>el nösətti pōrtən</i>	kenőcs
энэмты	<i>enəmti</i>	(meg)nö

эпләһ	<i>epləŋ</i>	jóízú, finom, ízletes
эсэлты	<i>esəlti</i>	elenged, ló
эҗаш	<i>etaš</i>	emelet
элты	<i>el^ti</i>	-ból/-ből, -ról/ról (nu.)
Ю		
юш	<i>juš</i>	út
юш пүңәлн	<i>juš püŋələn</i>	az út mellett
Ю		
юх	<i>jüχ</i>	fa
юхсэсы	<i>jüχsəsi</i>	facsapda
Я		
яй	<i>jaj</i>	bátya
ясәһ	<i>jasəŋ</i>	nyelv, szó
ястәты	<i>jastəti</i>	mond
Я		
яләп	<i>jäləp</i>	új
ям	<i>jām</i>	jó
яма	<i>jāma</i>	jól
яхты	<i>jāχti</i>	megy, jár

Magyar–hanti szójegyzék

a, á	акадaлыоз	тӱрaстeгeгe
ajándék	мoйлeлeсa	
akar	лaңxaтaгe	
állat	вoй	
állatbőr	сӱх	
ágy	aнbхи	
anya	aнти	
anyám	мa aнтeм	
apa	aци	
ár(a vminek)	тын	
áradás ideje	йик ун пӱрa	
arc	вeш	
asszony	ими	
asztal	пaсaн	
autóbusz	aпгoбyс	
autóbusz megálló	aпгoбyс лoй	
az	лeгe тaxa	
aztán	тyм	
	цaллa	
b	лyхeс	
barát	мa лyхcэм	
barátom	яй	
bátya	eтшeгe	
befejez	нӱх киртe	
befog	нeсeгтe	
beken	eвeртe	
beköt	питтe	
belefog vimibe	лӱнтe	
bemegy	пӱтeртe	
beszél	лeтe	
bevesz (gyógyszert)	лaп лeттe	
bezár	тaйтe	
birtokol, van neki		

elad	тыныгы	
elalszik	ил вoйлeптe	
elejt (állatot)	eсaлтe (yлы)	
élelmiszerbolt	лeтӱг лaпкa	
elenged	eсaлтe	
első emelet	кимeг eтaш	
első	oлeн	
eltéved	xӱл тaйтe	
ember	xӱят	
emelet	eтaш	
én	мa	
engem	мaнэм	
enyém	мa	
ennyi	ши	
épitőmunkás	xoт вeртeгe xу	
erdei állat	yт вoй	
erdő	yт	
erős	тaрэм	
erős tea	кyл шaй	
esik az eső	eр питл, eрл	
eső	eр	
este	eт	
étel	лeтӱг	
etet	лaпeттe	
év	тaл	
ez	тaм, ши	
f		
fa	юx	
facsapda	юxсeсe	
fagyos	пoтeм	
faj(dalom)	кaши	
falu	кyр	
farkas	yлы пӱртe вoй	
fehér	нoви	
fehérkenyér	пyлькa	
fehértiszt	пyлькa лaт	

fej	oх	
fejfájástabletta	oх káши пӱртoн	
fejnő	мис пyстe нe	
fekete	питтe	
fekszik	oлтe	
fél kiló	килa шyп	
fel	нӱх	
feladat	зaдaниe	
feleség	ими	
felhő	пaллeн	
felpróbál	aртaлeгe	
férfi	ики	
férfing	ики xoптaн	
féj	ики	
fiatalabb	ай	
fiú	пӱх	
fizet	сӱхeптeгe	
fog (fogam)	лeк (пeнкeм)	
folyó	eхан	
folyón	eхан xyвaт	
forró	кaврэм	
főiskola	инститyт	
föld	мyв	
földszint	oлeн eтaш	
főz	кaвeртe	
fül	пaл	
füstölt hal	шyмeх	
füzet	тeтpaдь	
g, gy		
gomba	тӱлeх	
gyere!	eхтa!, ювa!	
gyermek	няврэм	
gyógyszer	пӱртoн	
gyomor	xӱн	
gyorsan	сoрa	

mellet	пуңлэн (пу.)	нәңен	пекед	нәңен	орвос	леккар [ики]	гэ́нсагварпáсзтог	тащ шавиты ху
melyik	мáты	мáнэм	pekem	мáнэм	orvosnó	леккар ими	géntartó	ўлы тáйтты хóят
meny	мень	мўңев	pekünk	мўңев	osztály	класс	rényáj	тащ хот
mennydörög	пáлэн марыйл	áт мосл	nem kell	áт, áнга	ott	тўта, щита	repülőbér	аэропорт
mennyi, hány	кáмн	немөщ	nem	немөщ	otthon	ё́лн	róka	òхсар
mesterkedik	вератгы	тáта ванэн	pémet	тáта ванэн			rokon	рут
mi (kérdőszó)	мўй	нэм	pegrégen	нэм	ő, ő		rossz	атэм
mi (sz.név más)	мўң	няврэм шавиты	péven	няврэм шавиты	ő	лўв	rosszul	атма
mi az ára	мўй тынл	нэ	pevelőnő	нэ	ők	лый	rozsomák	лолмах
mienk	муң	ватгы	péz	ватгы	ők ketten	лын	rögtön	ин
mikor	хун	касэлты	péz	касэлты	önkormányzat	утхот	tubel	сòлкува
milyen	мўй (хóрпи)	хóят тáйтты	pomadizál	хóят тáйтты	ország	сўс	ruha	ернас
minket	мўңев	утща улты, хóят	pós/féjnéi van	хóят улты, хóят	ország	арателэн		
mivel	мўйн	áт тáйтты	pótlén/hajadon	áт тáйтты	ország	ветмэг		
mód	щир	òпи	pótvér, néne	òпи				
mókus	лаңки	тащ		тащ	p	кеван	sapka	мил
mond	ястэлы	лўң		лўң	palack	тыншаң	sarki róka	лэпэк
mos	лэхэгты	ўш		ўш	páruva	аиткеа	sátor	ўлы хот
most	ин	ясэң		ясэң	patika	òх	segít	нётты
mostoha	áньхи	нэхэс		нэхэс	pénz	уйм оләң	semmi	нэмэлты
motorcsónak	мòторэң хоп	кўгэр		кўгэр	reemvidék	уйм оләң	semmilyen	нэмэлты
mukszun (lazac fajta)	мòхсэң	пеҗки		пеҗки	rézsmarocok	áнтагэр	só	сòл
munkaszüneti nap	шўтцэтты хáтл	шөвэр		шөвэр	rihen	шўтцэтты	sok	тэлыя
mutat	альты	нэхэс		нэхэс	rohár	áстакан	sokáig	хўв
múzeum	музей	мўв		мўв	polc	нòрэм	sokféle	арсыр
n		мўв		мўв	pontosan, jól	тòрлы	sós	сòлаң
nagy	ун	нэхэс		нэхэс	puska	пòшкан	süt	шарэтты
nagyara (anyai)	ащики	Ас		Ас			SZ	рáхл
nagyara (apai)	унащи	тòхи		тòхи	r	хўвэн	szabad	училища
nagyamama (anyai)	антими	утэлэтты вер		утэлэтты вер	régen	алең	szakiskola	лўңэтты
nagyamama (apai)	унанти	лўңэтты		лўңэтты	reggel (főnév)	алеңсáхат	számol	сот
nagyon	шек	тáмэщ		тáмэщ	reggel (hat.szó)	ўлы сòх	száz	улас
néha	хóйишэн	мевты		мевты	réprém	ўлы веш сòх	szék	вог
néhány	кáмэгса	щòс		щòс	rénhomlokprém	ўлы кепл	szél	вогас
nehéz	лавэр	мўв		мўв	rénlábprém	ўлы	szélvihar	сэм
nehezen	лавэрáн				rénszarvas	ўлы нё́хи	szem	хóрамэң
					rénszarvas	ўлы нё́хи	szép	хóрамэң

rénszarvaspásztor	тащ шавиты ху	орвос	леккар [ики]	гэ́нсагварпáсзтог	тащ шавиты ху
réntartó	ўлы тáйтты хóят	orvosnó	леккар ими	géntartó	ўлы тáйтты хóят
rényáj	тащ хот	osztály	класс	rényáj	тащ хот
repülőbér	аэропорт	ott	тўта, щита	repülőbér	аэропорт
róka	òхсар	otthon	ё́лн	róka	òхсар
rokon	рут	ő, ő		rokon	рут
rossz	атэм	ő	лўв	rossz	атэм
rosszul	атма	ők	лый	rosszul	атма
rozsomák	лолмах	ők ketten	лын	rozsomák	лолмах
rögtön	ин	önkormányzat	утхот	rögtön	ин
tubel	сòлкува	ország	арателэн	tubel	сòлкува
ruha	ернас	ország	ветмэг	ruha	ернас
s					
sapka	мил	p	кеван	sapka	мил
sarki róka	лэпэк	palack	тыншаң	sarki róka	лэпэк
sátor	ўлы хот	páruva	аиткеа	sátor	ўлы хот
segít	нётты	patika	òх	segít	нётты
semmi	нэмэлты	pénz	уйм оләң	semmi	нэмэлты
semmilyen	нэмэлты	reemvidék	уйм оләң	semmilyen	нэмэлты
só	сòл	rézsmarocok	áнтагэр	só	сòл
sok	тэлыя	rihen	шўтцэтты	sok	тэлыя
sokáig	хўв	rohár	áстакан	sokáig	хўв
sokféle	арсыр	polc	нòрэм	sokféle	арсыр
sós	сòлаң	pontosan, jól	тòрлы	sós	сòлаң
süt	шарэтты	puska	пòшкан	süt	шарэтты
SZ					
szabad	рáхл	r	хўвэн	szabad	рáхл
szakiskola	училища	régen	алең	szakiskola	училища
számol	лўңэтты	reggel (főnév)	алеңсáхат	számol	лўңэтты
száz	сот	reggel (hat.szó)	ўлы сòх	száz	сот
szék	улас	réprém	ўлы веш сòх	szék	улас
szél	вог	rénhomlokprém	ўлы кепл	szél	вог
szélvihar	вогас	rénlábprém	ўлы	szélvihar	вогас
szem	сэм	rénszarvas	ўлы нё́хи	szem	сэм
szép	хóрамэң	rénszarvas	ўлы нё́хи	szép	хóрамэң

Szigva	Сăк	titeket	нынан
Szinja	Щăня	tó	лор
szitáló eső	шив ер	tokhal	сух
szív	сăм	tovább	еллы
szó	ясəң	tud	хошты, уйəтты
szövet	щăшкан	u, ú	ялəп
születik	сəма питты	új	хилы
szünet	щўщцəты пəра	út	юш
t		utca	вош хўлы, улица
tál	хўван	ü, ű	
talál	уйəтты	üdvözlət	айкел
találkozás	уйтанəлса	ügy	вер
tanár	утəлгəты хəят	ül	омəсты
tanárnő	утəлгəты нə	üveg	кеван
tanév	утəлгəты пəра		
tanít	утəлгəты	v	
tanóra	ўрок	vadász	вой велты ху
tanul	утəлгəты	vadászidény	вой велты пəра
tavaly	тунял	vadászik	велпəслəты, вой велты
tavaszi	тови	vadkacsa	васы
te	нəң	vajtartó	мисвəйан
tea	шай	valami(t)	мəлты
teácsésze	шайан	van	улты, омəсты
teáskanna	шайлўт	vár	лавəлты
teát iszik	шай йищты	város	вош
tegnap	мəлхатл	városközpont	вош кўтəп
tehén	мис	vásárol	лутты
tej	мисйик	vacsapda	карсəсы
tél	тəл	vendégeskedik	мойлəты
terem	класс	vesz	ўты
terhelve	лавəртəн	vidék	мўв
test	эл	viszontlátásra	па ям ула
tesz	пəнты	víz (vízbe)	йик (йицка)
tí	нын	vő, sógor	вəң
tied	нəң	zs	
tietek	нын	zsír	вəй